

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/१७

माथिल्लो चौरी खोलामा बैंककाे लगानी जुट्याे, अर्काे वर्ष विद्युत उत्पादन

काठमाडौं । निर्माणाधीन ६ मेगावाटको माथिल्लो चौरी खोला जलविद्युत आयोजनामा २ बैंकले ऋण लगानी गर्ने भएका छन् । आयोजनामा राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको अगुवाईमा कृषि विकास बैंकले पनि ऋण लगानी गर्ने भएकाे हाे ।

काभ्रे र सिन्धुपाल्चोककाे सीमा भएर बग्ने चाैरी खाेलामा निर्माणाधीन आयोजनामा ऋण लगानीका लागि बैंक र प्रवर्द्धक कम्पनीबीच वित्तीय व्यवस्थापन सम्झौतामा हस्ताक्षर भएकाे छ । आयोजना कर्णाली जलस्रोत लिमिटेडको सहायक हिमालय वाटर रिसर्च एण्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनीले निर्माण गरिरहेकाे छ ।

सम्झौता पत्रमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत किरणकुमार श्रेष्ठ र कृषि विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिलकुमार उपाध्याय र कम्पनीको तर्फबाट जुद्धबहादुर गुरुडले हस्ताक्षर गरेका छन् ।

आयोजनामा २ बैंकले ७२ करोड ८० लाख रुपैयाँ ऋण लगानी गर्दैछन् । बैंकले गर्न लागेकाे ऋण लगानी कूल लागतकाे ६५ प्रतिशत हाे । ऋणकाे ६० प्रतिशत राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकले र ४० प्रतिशत कृषि विकास बैंकले लगानी गर्ने गरी सम्झौता भएको छ ।

बाँकी ३५ प्रतिशत अर्थात ३९ करोड २० लाख रुपैयाँ स्वपूँजी लगानी छ । आयोजना सम्पन्न गर्न १ अर्ब १२ करोड कुल लागत अनुमान गरिएको छ ।

आयोजनाबाट २०७९ असोजदेखि विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने लक्ष्य रहेको कम्पनीका अध्यक्ष लोकबहादुर रावतले बताए । उनले वर्षायाममा पनि आयोजना निर्माणको काम तीव्र पारेकाे उनले बताए । कम्पनीले आयोजना अघि बढाउन विद्युत विकास विभागबाट २०७४ बैशाख २९ गते उत्पादन अनुमति पाएको थियो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/१७

पूरा हुँदै सोलु कोरिडोर प्रसारण लाइन, मरुवामा निर्माण धमाधम

काठमाडौं । जिल्ला प्रशासन कार्यालय उदयपुरले समन्वय गरी सुरक्षा दिएपछि १३२ केभी सोलु कोरिडोर डबल सर्किट प्रसारण लाइनको काम धमाधम अघि बढेको छ । कटारी नगरपालिका-४, मरुवाका स्थानीयले अवरोध गरेको क्षेत्रमा ससस्त्र र नेपाल प्रहरीको सुरक्षा घेरामा प्रसारण लाइनको निर्माण भइरहेको हो ।

मरुवामा निर्माण हुन बाँकी प्रसारण लाइनका १० मध्ये ६ वटा टावरको जग तयार भइसकेको आयोजना प्रमुख जनार्दन गौतमले बताए । उनका अनुसार अब ४ वटा टावरको जग तयार हुन बाँकी छ ।

‘प्रहरीले सुरक्षा दिएपछि ठेकेदारले कामलाई तीव्रता दिएको छ,’ उनले **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘सबै काम सम्पन्न गर्न अब बढीमा डेढ महिना समय लाग्छ ।’ उनले प्रसारण लाइनको २ वटा टावर पनि खडा गरिसकेको बताए ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणले प्रशासनको सहयोगमा गत असार २४ गतेदेखि प्रसारण लाइनको काम सुरु गरेको थियो । प्राधिकरणले प्रहरीको सुरक्षामा प्रसारण लाइनको संरचना निर्माणको काम सुरु गरे पनि स्थानीयले अनेकन माग राख्ने काम भने रोकिएको छैन ।

स्थानीयले अघि सारेका मागका सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नै छलफल गरिरहेकाले निर्माण प्रभावित नभएको गौतमले जानकारी दिए । स्थानीयले मुआब्जा बढाउनु पर्ने माग राखिरहेकाले यस सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नै निर्णय लिने उनले बताए ।

स्थानीयले ३ वर्षसम्म विविध माग राखेर प्रसारण लाइनको संरचना निर्माणमा अवरोध गर्दै आएका थिए । मरुवा भएर जाने प्रसारण लाइनको रुट परिवर्तन गर्नुपर्ने उनीहरूको प्रमुख माग थियो ।

अहिलेसम्म सञ्चालनमा आइसक्नु पर्ने भए पनि मरुवाबासीको अवरोधकै कारण प्रसारण लाइन सम्पन्न गर्न ढिलाइ हुँदै आएको थियो । मरुवा बाहेकको रुटमा प्रसारण लाइनको जग खनी टावर ठड्याउने तथा तार तान्ने काम सम्पन्न भइसकेको छ ।

प्रसारण लाइनको ३ सय २ मध्ये २ सय ९२ वटा टावरको निर्माण पूरा भइसकेको छ । ९० किलोमिटरमध्ये ७५ किलोमिटर तार तान्ने काम पनि सम्पन्न भइसकेको छ । सोलुखुम्बु र मिर्चियामा सबस्टेसन निर्माणको काम पनि सम्पन्न भइसकेको छ ।

यो प्रसारण लाइन समयमा सम्पन्न हुन नसकेकै कारण २३।५ मेगावाटको सोलुखोला जलविद्युत आयोजना पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन हुन सकेको छैन । विगत १४ महिनादेखि सोलुको १७ मेगावाट विद्युत खेर गइरहेको छ । हिउँदमा सबै उत्पादन प्रणालीमा जोडिए पनि बर्खाको विद्युत खेर गइरहेको छ ।

निर्माणाधीन ८२ मेगावाटको तल्लो सोलु र १९।८ मेगावाटको माथिल्लो सोलु , ८६ मेगावाटको सोलु दूधकोसी लगायत आयोजना पूरा हुने चरणमा पुगेका छन् । यी आयोजना विद्युत उत्पादनको चरणमा पुग्ने लागेकाले प्रसारण लाइन चाँडै सम्पन्न गर्नु पर्ने दवाब प्राधिकरणलाई छ ।

सोलु र तल्लो सोलु सुपर सिक्स अन्तर्गत सरकारले प्रतिस्पर्धा गराएर निजी क्षेत्रलाई निर्माण गर्न दिएका जलविद्युत आयोजना हुन् । सोलु बेसिनमा अहिले तल्लो र माथिल्लो सोलु, सोलु दूधकोसीसँगै ५ मेगावाटको जुनबेसी आयोजना पनि निर्माणाधीन छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/१७

मध्यभोटेकोसीको सेयर आवेदन अवधि थप, साउन ३२ गतेसम्म भर्न सकिने

काठमाडौं । मध्य भोटेकोसी जलविद्युत कम्पनीको सेयर आवेदन अवधि थप भएको छ । सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन १०२ मेगावाटको मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् अयोजनाको स्थानीयबासीका लागि पुनः निष्कासन तथा बिक्री खुल्ला गरिएको सेयर आवेदन अवधि थप भएको हो ।

कोरोना महामारी तथा अन्य प्राविधिक समस्याका कारण बन्द भई गत साउन ५ गतेदेखि खुल्ला गरिएको सेयर आवेदन अवधि थप गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीका अनुसार माग अनुसार दरखास्त प्राप्त नभएकोले आवेदन अवधि आगामी ३२ गतेसम्म थप गरिएको हो । कम्पनीको सेयर आवेदन अवधि आज सकिदैछ ।

कम्पनीले अयोजना प्रभावितबाहेक स्थानीयबासीका लागि छुट्ट्याएको ६० लाख कित्ता सेयर गत बैशाख २१ गते निष्कासन गरेको थियो । तर, विविध कारणले २४ गते बिक्री बन्द गरिएको थियो ।

कम्पनीका अनुसार आयोजना प्रभावित क्षेत्र भोटेकोसी गाउँपालिका वडा नं. १ र ५ (साविक लिस्ती गा.वि.स. र साविक क मर्मिङ गा.वि.स.), बाह्रबीसे नगरपालिका वडा नं. ५ र ६ (साविक गाती गा.वि.स.) तथा बाह्रबिसे नगरपालिका वडा नं. ७ र ८ (साविक घुम्थाङ्ग गा.वि.स. र साविक मानेश्वरा गा.वि.स.) का बासिन्दा तथा आयोजनाबाट प्रभावित क्षेत्र बाहेक जिल्लाका अन्य क्षेत्रमा स्थायीबासीका लागि उक्त सेयर छुट्ट्याइएको हो ।

लगानीकर्ताले न्यूनतम ५० कित्ता र अधिकतम ४०० कित्तासम्मका लागि आवेदन दिन पाइनेछ । निष्कासनका लागि सिन्धुपाल्चोकमा ३६ वटा र काठमाडौंमा ७ वटा संकलन केन्द्र तोकिएको छ । उक्त स्थानहरूबाट दरखास्त फारम प्राप्त गर्न र दरखास्तसाथ रकम बुझाउन सकिने पनि कम्पनीले जनाएको छ ।

साथै, नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट आस्बा सदस्यता प्राप्त गरेका सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्था र तिनका शाखा कार्यालयहरूमार्फत पनि आवेदन बुझाउन सकिनेछ । यसका अलावा इसेवा, अइएमइ पेके अनलाइन पेमेन्ट गेट वे एवं निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धकको वेबसाइटबाट अनलाइन आवेदन दिने सकिने व्यवस्थासमेत गरिएको छ ।

कम्पनीले प्रथम चरणको सार्वजनिक निष्कासनअन्तर्गत कर्मचारी सञ्चयकोषमा सञ्चय गर्ने सञ्चयकर्ता कर्मचारीहरू, सेयरधनी संस्थापक संस्थाका कर्मचारीहरू एवं ऋणदाता संस्था सञ्चय कोषका कर्मचारीहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७५-०७६ मा निष्कासन गरी २०७५ पुस ४ गते बाँडफाँड गरेको थियो ।

कम्पनीका अनुसार द्वितीय चरणको स्थानीय बासिन्दातर्फको सार्वजनिक निष्कासनअन्तर्गत गत बैशाख २१ गतेदेखि २३ गतेसम्म गरी तीन दिन सिन्धुपाल्चोकका आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा बसोबास गर्ने बासिन्दा एवं प्रभावित क्षेत्र बाहेकका बासिन्दाहरूले आवेदन दिइसकेको भए यस पटक पुनः आवेदन दिनुपर्दैन ।

श्रोत : अन्नपूर्ण पोस्ट, २०७८/४/१७

मिस्तीखोला जलविद्युत आयोजनाको व्यवसायिक उत्पादन सुरु

बेनी : म्याग्दीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-४ नारच्याङमा निर्माण भएको मिस्तीखोला जलविद्युत आयोजनाले व्यवसायिक विद्युत उत्पादन थालेको छ । माउन्टेन इनर्जी नेपालले बनाएको मिस्तीखोला नेपालमा हालसम्म स्वदेशी लगानीमा निर्माण भएको सबैभन्दा ठूलो र लागतको हिसाबले सस्तो जलविद्युत आयोजना हो । ४२ मेगावाट क्षमताको मिस्तीखोलाले २०७८ जेठ १ गतेदेखि परीक्षण उत्पादन सुरु गरेको थियो ।

परीक्षण अवधि पूरा गरेर नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई विद्युत बिक्री गर्न थालेको आयोजनाको साइट अफिसका प्रमुख चुडामणी निरौलाले बताए । ‘निर्माण र परिक्षणको सबै काम सकेर ब्यवसायिक उत्पादन थालेका छौं,’ उनले भने, ‘विद्युत प्राधिकरणले सबै विद्युत खपत गर्न नसकेका कारण ३० मेगावाटको हाराहारीमा उत्पादन गरेका छौं ।’

प्राधिकरणले खपत गर्न सकेको अवस्थामा पूर्णक्षमतामा चलाउने निरौलाले बताए । कोरोना, निषेधाज्ञा र बाढी पहिरोको असहज अवस्थाका बावजुद नेपाल विद्युत प्राधिकरण, ठेकेदार कम्पनीहरु भ्वाइथ नेपाल, हाइ हिमाल, होम्स र परामर्शदाता हाइड्रो कन्सल्टका प्राविधिकहरु स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड अपनाएर मिस्तीखोलालाई निर्माण पुरा गराउन खटिएका थिए ।

नारच्याङ बेशीगाउँस्थित कालीगण्डकीको बायाँ किनारमा रहेको विद्युत गृहमा १२/१२ मेगावाट क्षमताका तीनवटा युनिट (जेनेरेटर र टर्बाइन) जडान भएको आयोजनाका पलान्ट म्यानेजर दिपककुमार शाहले बताए । दानास्थित २२० केभी क्षमताको सबस्टेशन जोड्ने ११ वटा टावर र चार किलोमिटर १३२ केभी क्षमताको प्रसारण लाइन बनाएर केन्द्रिय ग्रिडमा विद्युत पठाइएको छ ।

निलगिरि र घलेम्दी खोलाको दोभानमा २३ मिटर अग्लो बाँध बनाएर दुई हजार २७०.५ मिटर सुरुङबाट ल्याएको पानी एक हजार ५०० मिटर पेनस्टक पाइपबाट २५० मिटर उचाइको हेडबाट विद्युतगृहमा खसालेर बिजुली उत्पादन गरिएको छ ।

पहाडभित्र ११५ मिटर लम्बाई, ८.५ मिटर चौडाई र १३ मिटर गहिराई भएको २ वटा बालुवा थियाउने भूमिगत पोखरी (क्यानल) र पावरहाउस परिसरमा स्विचार्ड बनाएको छ । प्रतिमेगावाट रु. १३ करोड ४३ लाखमा निर्माण सकिएको प्रवर्द्धक कम्पनीले जनाएको छ ।

प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुले सत्र लाख तीन सय ५१२ किता सेयर लगानी गरेका छन् । प्रवर्द्धकहरुले नेपालमा हालसम्मकै सस्तो लागतमा आयोजना निर्माण गरेको बताएका छन् । स्वदेशी लगानीमा निजी क्षेत्रले नेपालमा बनाएको मध्य ठूलो आयोजना हो । २०७३ जेठ ३१ गतेदेखि निर्माण सुरु भएको थियो ।

मिस्तिखोलामा भाटभटेनी समुह, नबिन, लक्ष्मी, सिद्धार्थ, एस डेभलपमेन्ट, नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक र जलविद्युत बिकास कम्पनीको लगानी छ । २ मेगावाट क्षमताको तातोपानी र ५ मेगावाटको घलेम्दीखोला जलविद्युत आयोजना यसअघिनै सञ्चालन भएको नारच्याडमा ११० मेगावाट क्षमताको निलगिरि र निलगिरि क्यासकेड, ६ मेगावाटको रेलेखोला निर्माणाधिन अवस्थामा छन् । कालीगण्डकी र मिस्तीखोला माथि दुई वटा बेलिब्रिज बनाएर नारच्याडलाई सडक सञ्जालमा जोडेको मिस्तीखोलाले बनाएको सडक लगायतका पुर्बाधारबाट स्थानीयबासीलाई सुबिधा पुगेको वडा अध्यक्ष चन्द्रप्रकाश फगामीले बताए ।

विद्युत विकास विभागबाट २०६४ मा जनेरेशन लाइसेन्स पाएको मिस्तीखोलाको निर्माण प्रशारण लाइन अभाव, भौगोलिक विकटता, भूकम्प, नाकाबन्दी र कोरोना महामारीबाट प्रभावित बनेको थियो ।

सुरु गरेको पाँच वर्षमा निर्माण सकिएको मिस्तीखोला जलविद्युत आयोजनाले म्याग्दीका अन्य आयोजनामा लगानी भित्र्याई विद्युत विकासलाई गति दिन सकारात्मक सन्देश प्रवाह गराउन सफल भएको अन्नपूर्ण गाउँपालिकाका अध्यक्ष डमबहादुर पुनले बताए ।

१२ मेगावाट क्षमताको मिस्तीखोला क्यासकेड आयोजना निर्माणका लागि बिद्युत बिकास बिभागबाट माउन्टेन इनर्जी नेपाललेने अध्ययनको अनुमति लिएको छ । ४२ मेगावाटको आयोजनाको बिद्युतगृहबाट निस्किएको पानी सोझै सुरुडमा छिराउने गरि अर्को (क्यासकेड) आयोजनाको परिकल्पना गरिएको छ ।

श्रोत : अञ्जली पोस्ट, २०१८/४/१७

बनेन् नौमुरे आयोजना

सन्धिखर्क : सस्तो लोकप्रियताका लागि राजनीतिक नाराका रूपमा प्रयोग गरिएको 'नौमुरे बहुउद्देश्यीय जलविद्युत्' आयोजनाको निर्माण अझै सुरु भएको छैन।

लुम्बिनी प्रदेशको ५ जिल्लालाई प्रत्यक्ष फायदा गर्ने यो बहुउद्देश्यीय आयोजनाको प्राविधिक अध्ययन सकेको ३४ वर्ष पूरा भइसकेको छ। यो अवधीमा मुलुकभित्र भिन्न भिन्न व्यवस्था फेरिए पनि नौमुरे आयोजना निर्माण गर्न कुनै व्यवस्थाले अग्रता देखाएन।

अर्घाखाँची र प्युठानको सिमानामा पर्ने माडी र झिमरुक नदीको संगम नौमुरे क्षेत्रमा यो आयोजना पर्छ। तत्कालीन पञ्चायत सरकारले सस्तो लागत खर्चमा निर्माण गर्ने भनेर २०४३ सालमा यो आयोजनासम्बन्धी भौगोलिक परीक्षण, पानीको बहाव परीक्षणका साथै प्राविधिक अध्ययन गराएको थियो। २०४६ सालमा बहुदलीय व्यवस्था आएपछि यो आयोजनाको निर्माण कार्य अघि बढाउने भनेर पटक-पटक चर्चामा ल्याएर प्रतिबद्धता पनि गरिएको थियो।

अर्घाखाँचीको शितगंगा नगरपालिका-७, ८ र प्युठानको सरुमारानी गाउँपालिका-३ को सिमानामा पर्ने आयोजनाको काम सुरु गर्ने तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले पनि आश्वासन दिएका थिए। प्रधानमन्त्री दाहाल पहिलो पटक भारत भ्रमण जाँदा भारतले उक्त आयोजनालाई उपहारका रूपमा निर्माण गरिदिने वचन दिएका थिए। तर, २०७१ साउनमा सरकारले उक्त आयोजना आफैं बनाउने भन्दै पानी भारतलाई दिन नसक्ने अर्को निर्णय गरी यो आयोजनाको निर्माण कार्यलाई फेरि अनिश्चितताको बाटोमा डोर्याएको थियो।

भारतलाई नदिएर आफैं निर्माण गर्ने निर्णय गरेको सरकारले नीति तथा कार्यक्रमै एक प्रदेश एक जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाअन्तर्गत नौमुरे आयोजनालाई समावेश पनि गरेको थियो। यो अवधीमा आयोजनाको कार्यालय स्थापना बाहेक केही भएको छैन।

'संघीयता आउनु अघिदेखि नै आयोजनाको काम िबढाइन्छ भनेर सुन्दै आएको छु,' शितगंगा-७ का घनश्याम अधिकारीले भने, '३४ वर्षको अवधीमा बल्ल तल्ल कार्यालय स्थापनासम्म भएको छ। विस्तृत परियोजना अध्ययन पनि सुरु भएको सुन्दैछु।' आयोजनाको नाममा पटक-पटक भएको छलकपटका कारण आयोजनाको काम अघि बढ्नेमा उनी विश्वस्त छैनन्।

कार्यालयमा

ताल्चा

४ महिनाअघि स्थापना भएको कार्यालयमा हाल ताल्चा लागेर बन्द अवस्थामा छ। गत चैतमा स्थानीय साँसद तथा पूर्व ऊर्जामन्त्री टोपबहादुर रायमाझीले उक्त कार्यालयको उद्घाटन गरेका थिए।

लय उद्घाटन गर्दै तत्कालीन मन्त्री रायमाझीले लुम्बिनी प्रदेशकै ठूलो र गौरवका रूपमा यो आयोजनालाई अघि बढाइएको जानकारी दिएका थिए। सात वर्षमा २ सय ८१ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्यसहित आयोजनाको कार्यालय उद्घाटन गरिएको आयोजना स्थल रहेको बडा नम्बर ७ का बडा अध्यक्ष मोहन पन्थीले जानकारी दिए।

विद्युत् विकास विभागका महानिर्देशक नविनराज सिंहले कोभिडका कारण आयोजनाको काम अघि बढ्न नसकेको दाबी गरे। नौमुरेको विस्तृत अध्ययन, भवनको जग्गा छनोट, जग्गा खरिद, डुबान क्षेत्र पहिल्याउने लगायतका काम गर्ने लक्ष्य भए पनि कोभिडका कारणे तत्काल सम्भव नभएको सिंहको भनाइ छ। 'केही काम अघि बढेका छन्, प्राविधिक कामहरू सुरु भएको छ,' दाबी गर्दै उनले भने, 'अन्य काम कोभिड मत्थर भएपछि सुरु हुन्छ।'

२८१

मेगावाट

विद्युत्

विद्युत् विकास विभागले प्रस्ताव गरेको आयोजनामा ३ खण्डमा गरी २ सय ८१.३४ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गरिनेछ। राप्ती नदीमा १ सय ६९ मिटर अग्लो बाँध बनाएर आयोजना अन्तर्गत ३ वटा आयोजना निर्माण गर्न लागिएको हो। अर्घाखाँचीको शीतगंगा ७ र ८ को सिमानामा बाँध निर्माण गर्नुका साथै प्यूठानको सरुमारानी ३ मा विद्युत् गृह निर्माण गर्ने लक्ष्य छ। शीतगंगा ७ को लामा तालमा रि-रेगुलेटिङ बाँध बनाएर ८ मेगावाटको लामा ताल जलविद्युत् आयोजना निर्माण गर्ने योजना विभागले तयार गरेको छ।

लामाताल जलविद्युत् आयोजनाको टेलरेसबाट छोडिएको पानी प्रयोग गरी शीतगंगा नगरपालिकाको लाहापे माथिको पहाड, लौरी सिताराको पहाड र धानखोला नजिकको पहाडमुनी सुरुङ बनाएर कपिलवस्तुको शिवराज नगरपालिका १ स्थित सुराई खोला नजिकै ५४.७ मेगावाटको जलविद्युत् आयोजना निर्माण गरिने योजना छ।

८३

हजार

हेक्टर

जमिनमा

सिँचाइ

आयोजनाबाट विद्युत् उत्पादन साथै दाङ र कपिलवस्तुमा सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराउने योजना छ। आयोजनामार्फत वितरण हुने पानीले देउखुरी, बाँके, कपिलवस्तुमा गरी ८३ हजार ३ सय २ हेक्टर जमिनमा सिँचाइ सुविधा पुग्ने योजना बनाइएको छ। देउखुरीको १० हजार ८ सय, बाँकेको ४२ हजार ७ सय

६६ र कपिलवस्तुको २९ हजार ७ सय ३६ हेक्टर जमिनमा सिँचाइ सुविधा पुग्नेछ। यसका लागि १ खर्व २८ अर्व बजेट अनुमान गरिएको छ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७८/३/१७

एउटा विद्युत् आयोजना बनाउन धाउनुपर्छ सात मन्त्रालय र २३ कार्यालय

जलविद्युत् उत्पादनमा बढ्दो लागत चिन्ताजनक, घटाउने दर्जन उपाय कार्यान्वयन भएनन सरकारी निकायबाट समयमा आयोजनाबारे निर्णय नहुनु पनि लागत वृद्धिको एउटा कारण

उदाहरण १ : राष्ट्रिय गौरवको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजना सम्पन्न हुँदा लागत ८४ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ । जबकि स्वदेशी लगानीमा १७ भदौ ०६७ मा आयोजना निर्माण सुरु गर्दा ब्याजसहित लागत ४९ अर्ब २९ करोड पुग्ने प्रक्षेपण थियो । त्यसपछि ५२ अर्ब प्रक्षेपण गरिएको आयोजनामा ३२ अर्ब ब्याज जोडिँदा लागत ८४ अर्ब नाघेको छ । २१ असार ०७८ मा आयोजनाको पहिलो युनिटबाट ७६ मेगावाट विद्युत् उत्पादन सुरु भयो । भदौभित्र सबै ६ युनिटबाट विद्युत् उत्पादन सम्पन्न गर्ने योजना छ । यसअनुसार थालनीमा अत्यन्तै सस्तो अर्थात् प्रतिमेगावाट ७ करोड ६८ लाख रुपैयाँ प्रक्षेपण गरिएकोमा आयोजना सम्पन्न हुँदा १८ करोड ४३ लाख रुपैयाँ पुगेको छ ।

उदाहरण २ : सुदूरपश्चिम प्रदेशमा निर्माण गरिएको ३० मेगावाटको चमेलिया जलविद्युत् आयोजना ०६४ पुसमा सुरु गर्दा ८ अर्ब ४० करोडमा सम्पन्न गरिने प्रक्षेपण थियो । आयोजना मंसिर ०६८ मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य थियो । तर, आयोजना तोकिएको समयभन्दा ६ वर्ष ढिला गरेर ०७४ मा सम्पन्न हुँदा लागत १५ अर्ब ६० करोड पुग्यो । थालनीमै प्रतिमेगावाट २६ करोड ६६ लाख रुपैयाँ पर्ने हुनाले महँगो आयोजनाका रूपमा चर्चा भएकोमा आयोजना सम्पन्न हुँदा प्रतिमेगावाटको ५२ करोड लागत पुग्यो ।

उदाहरण ३ : कुलेखानी-३ जलविद्युत् आयोजना ३ वर्ष ८ महिनामा सक्ने गरी ०६५ वैशाखमा निर्माण थालिएको हो । १४ मेगावाट क्षमताको यो आयोजना पुस ०६८ मा सम्पन्न गर्नुपर्ने थियो । तर, निर्माण थालिएको १२ वर्षपछि ०७६ मंसिरदेखि नियमित विद्युत् उत्पादन सुरु हुँदा लागत २ अर्ब ३३ करोड अनुमान गरिए पनि सम्पन्न हुँदा ४ अर्ब ६३ करोड पुग्यो । आयोजना सम्पन्न गर्ने वेलासम्ममा ५ पटक म्याद

थपिएको थियो । थालनीमा प्रतिमेगावाट १६ करोड ६४ लाख रुपैयाँ रहेकोमा आयोजना सम्पन्न हुँदा ३३ करोड ७ लाख रुपैयाँ पुग्यो ।

आफ्नो लगानी नगर्ने र वित्तीय संस्थाको कर्जा लिएर मात्र आयोजना बनाउने हो भने स्वाभाविक रूपमा लागत वृद्धि हुनेछ । अहिले त्यो प्रवृत्तिका रूपमै विकास भइरहेको छ ।

यी लागत र समयावधि वृद्धि भएका केही उल्लेखनीय जलविद्युत् आयोजनाका उदाहरण मात्र हुन् । पछिल्लो समय जलविद्युत् आयोजनाको लागत वृद्धिलाई स्वाभाविक मान्न थालिएको छ । एकातर्फ ठूला जलविद्युत् आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने पुँजी जुटाउन कठिन छ भने अर्कोतर्फ बल्लबल्ल लगानी जुटाएर आयोजना थालनी गर्दा पनि अस्वाभाविक लागत वृद्धिले विद्युत् महँगो भइरहेको छ ।

यसरी जलविद्युत् आयोजनाको लागत वृद्धि हुनुमा आयोजनाको पूर्वतयारी पर्याप्त नहुनु मुख्य कारण रहेको विद्युत् नियमन आयोगका सदस्य डा. रामप्रसाद धिताल बताउँछन् । विस्तृत डिजाइन तथा इन्जिनियरिङको काममा पर्याप्त पुनरावलोकन नहुँदा पनि आयोजना निर्माणमा समस्या आउने र लागत वृद्धि हुने गरेका छन् । यसबाहेक समुदायको असहयोग र आयोजनामा आउने विवादले पनि लागत वृद्धि हुने गरेको उनको ठहर छ ।

स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपाल (इप्पान)का अध्यक्ष कृष्ण आचार्य समयमा प्रसारण लाइन नबन्नाले उत्पादन भएको विद्युत् वितरण गर्न नपाउँदा आयोजना महँगो भएको तर्क गर्छन् । बनेको प्रसारण लाइन पनि गुणस्तरीय छैन । आयोजनाका लागि वित्तीय संस्थाबाट लिइने बैंकको ब्याजदर अत्यन्त उच्च छ । त्यस्तै, आयोजनास्थलका स्थानीयको माग पनि लागत बढाउने कारण हुन् ।

आयोजनाका लागि विभिन्न अनुमति र व्यवस्थापकीय काम गर्न कठिन छ । जलविद्युत् उत्पादकले एउटा आयोजना अघि बढाउँदा ७ वटा मन्त्रालय र २३ वटा कार्यालय धाउनुपर्ने बाध्यता रहेको इप्पानका अध्यक्ष आचार्यको गुनासो छ । यसबाहेक सरकारी निकायबाट समयमा आयोजनाबारे निर्णय नहुनु पनि आयोजनाको लागत वृद्धिको महत्वपूर्ण कारण रहेको निजी ऊर्जा उत्पादकहरूको भनाइ छ ।

बाढी, पहिरो, भूकम्पलगायतका प्राकृतिक प्रकोपका कारणबाहेक आयोजनाको लागत बढ्नु चिन्ताको विषय बनिरहेको छ । व्यवस्थापन चुस्त नहुँदा पनि लागत वृद्धि हुने गरेको छ । यसमा विशेष गरी निर्णय प्रक्रियामा हुने ढिलाइ र उपयुक्त ठाउँमा उपयुक्त मानिसले जिम्मेवारी नपाउनु हो । यसबाहेक आयोजना प्रभावित हुने गरी भएका बन्द-हडताल र कामदारको विषय समयमा सम्बोधन नहुँदा पनि आयोजनाहरू लागत वृद्धिको मारमा परिरहेका छन् ।

आयोजना ढिलाइमा निर्माण कम्पनी र परामर्शदाता पनि उत्तिकै जिम्मेवार रहने गरेका छन् । महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदनले पनि विद्युत् आयोजनामा ठेकेदारले काम गर्न नपाएको समयको पनि रकम भुक्तानीका लागि दाबी गर्दा लागत बढ्ने गरेको उल्लेख गरेको छ । यस्तै, भौगोलिक र भौगर्भिक अवस्थिति र अवस्था वा अन्य प्राविधिक समस्या आउँदा पनि लागत बढ्ने गरेको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७८/४/१८

विद्युत्को राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडियो जुम्ला

१८ साउन, खलङ्गा । जुम्ला सदरमुकाम खलङ्गा बजारमा राष्ट्रिय प्रसारण लाइन जोडिएको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरण वितरण केन्द्र जुम्लाका प्रमुख गौरव पाण्डेका अनुसार जिल्लामा ११ केभीको राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडिएको हो ।

उनले भने, “प्राधिकरणले कालीकोटबाट अहिले तत्कालका लागि ११ केभी लाइन जुम्ला जोडिएको छ, प्राधिकरणले कालीकोट लाइन पुग्ने बित्तिकै जुम्ला चाँडै जोड्ने लक्ष्यअनुसार तीव्र गतिमा काम गरिरहेको थियो, सोहीअनुसार जुम्लाबाट कर्णाली राजमार्ग क्षेत्रको कालीकोटको मान्मसम्म लाइन जोड्नु पूर्ण लाइनसमेत परीक्षण गरिएको थियो, प्राधिकरणले प्रसारण लाइन जोडेपछि विद्युत्को समस्या केही हल हुने छ ।”

सांसद गजेन्द्रबहादुर महतले लामो सङ्घर्षपछि जुम्लामा प्रसारण लाइन जोडिएकामा खुशी व्यक्त गर्दै यसको दिगो व्यवस्थापन आवश्यक रहेको बताए । उनले लामो समयदेखि संसद्मा विद्युत् प्रसारण लाइन जुम्लामा जोड्न माग गर्दै आएका थिए ।

सदरमुकाममा बत्ती बलिसकेको र चन्दननाथ नगरपालिका वडा नम्बर ८ र ९ मा चाँडै जोड्न काम गरिने भएको छ । प्राधिकरणले दशैँसम्म यहाँका आठवटै स्थानीय तहका मुख्य स्थानमा विद्युत् पुर्याउने लक्ष्य लिएको वितरण केन्द्रले जनाएको छ ।

प्राधिकरणका अनुसार दैलेखको चुप्रा दुल्लु १५० किमी, दुल्लु कालीकोट ६० किमी र कालीकोट-जुम्ला ८० किलोमिटरमा ३३ केभीको लाइन जोड सफल भएको विद्युत् वितरण केन्द्रले जनाएको छ । सो लाइन सदरमुकाम खलङ्गामा नपुग्दा यहाँका झण्डै तीन हजार ३०० उपभोक्ता अन्धकारमा बस्न बाध्य भएका थिए ।

प्रसारण लाइन समयमै पुर्याउने योजना भए पनि पोल गाड्न र तार तान्न ढिलाइ भएको वितरण शाखाका प्रमुख पाण्डेले बताए ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/१८

कर्णाली उज्यालो कार्यक्रमअन्तर्गत कालीकोटमा निःशुल्क सोलार वितरण

मान्मा । मुख्यमन्त्री कर्णाली उज्यालो कार्यक्रमअन्तर्गत कालीकोटको महावै गाउँपालिका-१ र २ मा निःशुल्क सोलार वितरण गरिएको छ । दुई वडाका अतिविपन्न ५० परिवारलाई सौर्य ऊर्जामार्फत विद्युत्को पहुँच पुर्याउन सोलार वितरण गरिएको हो ।

कर्णाली उज्यालो कार्यक्रमअन्तर्गत गाउँपालिकाका दुई वडामा सौर्य ऊर्जामार्फत सोलार वितरण गरिएको वडा नं २ का वडाध्यक्ष गौकला सिंहले बताए । “मुख्यमन्त्री कर्णाली उज्यालो कार्यक्रममार्फत गाउँका अति विपन्न परिवारलाई सोलार वितरण गरिएको छ”, उनले भने, “उज्यालोमा बस्न नपाएका नागरिकले सौर्य ऊर्जामार्फत उज्यालो पाउने छन् ।”

प्रदेश सरकारले २०७६ देखि कर्णालीका हिमाली तथा विद्युत् नभएका क्षेत्रमा विद्युत्को पहुँच पुर्याउनका लागि मुख्यमन्त्री कर्णाली उज्यालो कार्यक्रम सञ्चालन भएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष नन्दबहादुर सिंहले बताए । “यो कार्यक्रमअन्तर्गत उज्यालो नपुगेका क्षेत्रमा उज्यालो बनाउने लक्ष्य राखिएको छ”, उन भने, “त्यसैको आधारमा निःशुल्क सोलार वितरण गरिएको हो ।”

प्रदेश सरकारले उज्यालो कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रले निःशुल्क दिने र त्यसको रकम प्रदेश सरकारले नै बेहोने गरेको अध्यक्ष सिंहले बताए । अहिले कर्णालीका झण्डै ३६ प्रतिशत बासिन्दा अँध्यारोमा छन् ।

सैतीस प्रतिशतले नवीकरणीय ऊर्जाबाट केही उज्यालो पाएका छन् भने २७ प्रतिशत जनसङ्ख्या मात्र राष्ट्रिय प्रसारण लाइनको पहुँचमा छ । अझै पनि कर्णालीका ४० स्थानीय तहमा विद्युत् सुविधा नपुगेको तथ्याङ्क छ । रासस

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/१८

नुवाकोट सोलार प्लाण्टको काम चैतसम्म सकिने, ४ अर्बमा २५ मेगावाट बिजुली उत्पादन

काठमाडौं । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेको देशकै ठूलो सोलार प्लाण्ट आउँदो चैतसम्म सम्पन्न हुने भएको छ । सोलार प्लाण्टबाट हालसम्म ११ मेगावाट बिजुली उत्पादन भई त्रिशूलीस्थित देवीघाट जलविद्युत केन्द्रको सबस्टेसनमा जोडिइसकेको छ ।

बाँकी १३ मेगावाट बिजुली आउँदो चैतसम्म उत्पादन गर्ने आयोजना प्रमुख विकास रघुवंशीले जानकारी दिए । थप ४ मेगावाट बिजुली राष्ट्रिय प्रसारण जोड्ने तयारी भइरहेको उनले सुनाए । त्रिशूली जलविद्युत केन्द्रका विभिन्न स्थानमा सोलार प्लाण्ट जडान गरेर बिजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्य रहेको उनले जानकारी दिए । चरणवद्ध रूपमा काम भइरहेको छ ।

विश्व बैंकको ग्रीड सोलार तथा ऊर्जा दक्षता परियोजनाअन्तर्गत सोलारमा लगानी भएको हो । सोलार आयोजनालाई ३ करोड ८० लाख डलर अर्थात ४ अर्ब रुपैयाँ ऋण सहयोग दिएको छ ।

आयोजनाको काम सुरु गर्न २०१७ मा चीनको राइजन इनर्जी लिमिटेडसँग ठेक्का सम्झौता भएको थियो । राइजन सोलार प्यानल उत्पादक कम्पनी हो । आयोजनाबाट वार्षिक ३ करोड ३० लाख युनिट बिजुली उत्पादन हुनेछ ।

देवीघाट विद्युत केन्द्रका नाममा रहेको जग्गामा सोलार प्यानल राखेर उत्पादित बिजुली सोझै राष्ट्रिय प्रणाली ग्रीडमा जोडिनेछ । देवीघाट विद्युतगृह नजिकै सोलार आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत जडानका लागि ६६ ३३ केभीको नयाँ सबस्टेसन पनि निर्माण भइरहेका छन् ।

ठेक्का पाएको चिनियाँ कम्पनीले आउँदो ५ वर्षसम्म प्लाण्टको सञ्चालन तथा मर्मतसम्भार गर्नेछ । उक्त सौर्य प्लाण्ट ५०० रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । प्लाण्टबाट घाम लागेका बेलामा बिजुली उत्पादन हुन्छ । बिहान ६ देखि साँझ ६ बजेसम्म सोलार प्रविधिबाट बिजुली उत्पादन हुनेछ ।

यस्तै निजी क्षेत्रबाट पनि धमाधम सौर्य प्रविधिबाट बिजुली उत्पादन सुरु भएको छ । यस्तै पछिल्लो समयमा निजी क्षेत्रले पनि सोलारमा लगानी बढाइरहेको छ । सरकारले ऊर्जा मिश्रणको योजना ल्याएपछि यसमा निजी क्षेत्र आकर्षित भएको हो ।

अपी पावर कम्पनी लिमिटेडलगायतले सौर्य प्रणालीबाट बिजुली उत्पादन गर्न लागेको छ । विद्युत विकास विभागले सौर्य प्रणालीबाट बिजुली उत्पादन गर्न अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) दिँदै आएको छ । बुटवल सोलार आयोजनाबाट ८.५ र मिथिल्ला सोलारबाट १० गरी गत आर्थिक वर्षमा १८.५ मेगावाट बिजुली सोलारबाट उत्पादन भइसकेको छ ।

देशका विभिन्न क्षेत्रमा अहिले सोलारबाट बिजुली उत्पादन सुरु भएको छ । सोलारबाट बिजुली उत्पादन गर्न निजी क्षेत्र लागेको छ । विद्युत प्राधिकरणले पनि सोलारको बिजुली खरिद गर्दै आएको छ ।

यस्तै लगानी बोर्डले पनि सौर्य प्रविधिबाट ऊर्जा उत्पादन गर्न एक सिङ्गापुरको कम्पनीलाई संभाव्यता अध्ययन गर्न अनुमति दिएको छ । बोर्डले राइजन इनर्जी सिङ्गापुर जेभी प्राइभेट लिमिटेडलाई सर्वेक्षण अनुमति दिइसकेको छ ।

राइजनले बाँकेको कोहलपुर नगरपालिका र कपिलवस्तुको वाणगंगा २० मेगावाटको स्टोरेज क्षमतासहितको छुट्टाछुट्टै सौर्य परियोजना सार्वजनिक निजी साझेदारमा अध्ययन तथा विकास गर्न अनुमति दिएको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७८/३/१८

३१ महिनामा सक्नुपर्ने नलगाडको डिपिआर ६० महिनासम्म अधुरै

जाजरकोटको नलगाड नगरपालिकामा निर्माण हुने भनिएको नलगाड जलविद्युत् आयोजनाको डिपिआर ६० महिनामा पनि पूरा भएको छैन । ४ सय १७ मेगावाटको जलाशययुक्त नलगाडको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) मा प्रगति नहुँदा ढिलाइ हुँदै गएको छ । डिपिआरको काम करिब ८५ प्रतिशत सकिएको र बाँकी काम २०२१ को सेप्टेम्बरसम्म सकिने कम्पनीको दाबी छ । अष्ट्रेलियन कम्पनी स्मेक, एमडब्लुएच र नेपालको उदय जेभीले संयुक्त रूपमा डिपिआरको काम गरिरहेका छन् । सन् २०१६ मा नै ३१ महिनामा डिपिआरको काम सक्ने गरी नलगाड जलविद्युत् कम्पनी र सम्बद्ध परामर्शदाता कम्पनीबीच सम्झौता भएको थियो ।

यसअघि डिपिआरकर्ताको मागअनुसार अगस्ट २०१९ मा पहिलोपटक तीन महिना र अगस्टदेखि मे २०२० सम्म नौ महिनामा दोस्रोपटक डिपिआरको समय थप भइसकेको छ । जापानी अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोग (जाइका)ले नलगाड जलविद्युत् आयोजनामा लगानी गर्ने इच्छा राख्दै आएको छ । डिपिआरको हालसम्मको तयार विवरणअनुसार आयोजना निर्माणमा प्रसारण लाइनबाहेक प्रतिमेगावाट लागत ३१ करोड र प्रसारण लाइनसहित ३५ करोड खर्च हुने देखिएको छ ।

जाजरकोटको नलगाड गाउँपालिका-७, दल्लीमा विद्युत्गृह र बारेकोट गाउँपालिका-८, अँधेरी खोलामा आयोजनाको प्रस्तावित बाँधस्थल निर्माण हुनेछ । नलगाड नगरपालिकास्थित नलगाड खोला र ठूलीभेरीको दोभान दल्लीमा भूमिगत पावरहाउस निर्माण हुनेछ । आयोजनाका लागि बारेकोटको अँधेरी खोलादेखि दल्लीसम्म ८.५ किमि लामो मुख्य सुरुड र दुईदेखि तीन किलोमिटरसम्मका तीनवटा सहायक सुरुड बन्नेछन् ।

यस्तै, २ सय ४८ मिटर अग्लो बाँध निर्माण हुनेछ । जलाशयमा ४७ करोड ४० लाख घनमिटर पानी जम्मा हुनेछ । चारवटा नर्बाइन हुने आयोजनामा प्रत्येक टर्बाइनबाट १०४.२५ मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुनेछ ।

उत्पादित विद्युत् ४ सय केभी डबल सर्किट प्रसारण लाइनमार्फत नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको कोहलपुर सबस्टेसनमा जोडिनेछ । नलगाडकै दानीपीपलमा ४ सय केभी प्रसारण लाइनको सबस्टेसन निर्माणकार्य जारी छ । उता नलगाड निर्माणकै लागि भन्दै ४ मेगावाटको ताँसुगाड जलविद्युत् आयोजनाको डिपिआर पनि तयार भइरहेको छ ।

यस्तो	छ	हालसम्मको	प्रगति
आयोजना सुरु भएको ६० महिना पूरा हुँदासम्म निर्माणस्थल र बाँधस्थलमा (मेकानिकल टेस्ट) ढुंगाको क्षमता जाँचको काम सकिएको छ । भूमिगत विद्युत् उत्पादनगृहमा ३ सय २० मिटर लामो सुरुङ निर्माण भएको छ भने ५५ मिटर खन्न बाँकी रहेको छ । सो कामका लागि भारतलगायतका देशबाट मजदुरहरू आउने क्रममा रहेको आयोजनाका इन्जिनियर पदम थापाले जानकारी दिए । थापाका अनुसार ५ महिनाभित्र काम पूरा हुने अपेक्षा लिइएको छ । आयोजनास्थलमा जग्गा अधिग्रहणको काम सकिएको र घरको मुआब्जा दिन मात्र बाँकी छ । घरको मुआब्जा दिन यही आर्थिक वर्षमा सुरु हुने उनले बताए । आयोजनास्थलमा ६ सयभन्दा बढी घरहरू रहेका छन् । ०७६ भदौ २७ भन्दाअघि निर्माण भएका घरको मात्र मुआब्जा दिइने आयोजनाले निर्णय गरेको छ ।			

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७८/४/१९

ऊर्जा मन्त्रालयले गर्‍यो सहसचिवहरूको सरुवा

१९ साउन, काठमाडौं । ऊर्जा मन्त्रालयले केही उच्च पदस्थ कर्मचारीको सरुवा गरेको छ । मन्त्रिस्तरीय निर्णयका आधारमा सरुवा गरिएको मन्त्री भुसालको सचिवालयले जानकारी दिएको छ ।

विद्युत् विभागका महानिर्देशक नविन सिंहलाई जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालयमा सरुवा गरिएको छ । यस्तै विभागमा सहसचिव सन्दीपकुमार देवलाई लगिएको छ । देव यसअघि जल तथा ऊर्जा आयोगमा कार्यरत थिए ।

सिँचाइ विभागका महानिर्देशक मधुकर राजभण्डारीलाई सिँचाइतर्फको सहसचिवको जिम्मेवारी दिइएको छ । यस्तै, सुनकोसी मरिण डाइभर्सन आयोजनाको प्रमुख रहनुभएका सुशील आचार्यलाई सिँचाइ विभागको जिम्मेवारी दिइएको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/१९

जलविद्युतले बदलिएको गाउँ: भिरमा गाडी मात्र गुडेका छैनन्, रोजगारी र आम्दानीको सिर्जना

म्याग्दी । जिल्लाको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-४ नारच्याङमा ४९ मेगावाट क्षमताका तीनवटा जलविद्युत् आयोजना निर्माण भएका छन् । कालीगण्डकी, मिस्ट्री, नीलगिरि, घलेम्दी, रेले र नारच्याङ खोलामा थप ११६ मेगावाट क्षमताका तीनवटा आयोजना निर्माणाधीन र १३९.९४ मेगावाट क्षमताका चारवटा आयोजना निर्माणको प्रक्रियामा छन् ।

निर्माण भएका र निर्माणका क्रममा रहेका जलविद्युत् आयोजनाले नारच्याङमा चहलपहल र आर्थिक गतिविधि बढाएको छ । वडाध्यक्ष चन्द्रप्रकाश फगामी भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक, आर्थिक, कृषिलगायत समग्र विकासमा जलविद्युत् आयोजनाहरूबाट महत्वपूर्ण योगदान भएको बताउँछन् ।

“कल्पनासम्म नगरेको अक्करे भिर छिचोलेर गाडी गुडेका मात्र छैनन्, घरघरमा रोजगारी र आम्दानीको अवसर सिर्जना भएको छ”, उनले भने, “जलविद्युत् आयोजना भित्रिएसँगै गाउँका कच्ची घर पक्कीमा रूपान्तरण भइरहेका छन् ।”

जग्गाको भाउ आकासिएको छ । ४५० घरधुरीमा १ हजार ६०० जनसङ्ख्याको बसोबास भएको नारच्याङका जलविद्युत् आयोजनाहरूमा काम गर्न त्योभन्दा बढी सङ्ख्यामा मानिस बाहिरबाट आएका छन् ।

वडाध्यक्ष फगामीका अनुसार प्रतिरोपनी ३० देखि ३५ लाख रुपैयाँमा जग्गा खरिदबिक्री हुन थालेको छ । अवसर र रोजगार खोज्दै शहर बजार, पसेका र विदेसिएकाहरू गाउँ फर्किन थालेका छन् । बसाइँसराइ रोकिएको छ । गाउँमै प्राविधिक विषयको विद्यालय सञ्चालन तथा स्वास्थ्य संस्थाको भवन बनेका छन् ।

जलविद्युत् आयोजनाले निर्माण गरेको सडक, बेली ब्रिज, भवनलगायत पूर्वाधारले स्थानीयवासीलाई सुविधा पुगेको छ । जग्गाको मुआब्जा, व्यापार, कृषि, पशुपालन, होटेल, रेष्टुरेन्ट, ठेक्का-पट्टा, ढुवानी, यातायात व्यवसाय, सेयर लगानी र ज्याला मजदुरीबाट गाउँलेको आर्थिक हैसियत फेरिएको स्थानीय अगुवा तेज गुरुडले बताए ।

“प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्षरूपमा गाउँमै धेरै सम्भावना र अवसर सिर्जना भएको छ”, उनले भने, “आयोजनाहरूले सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यक्रमबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, सीप विकास र पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुगेको छ ।”

निर्माणका क्रममा हुने वातावरणीय क्षतिको असर न्यूनीकरणका लागि जलविद्युत् आयोजनाहरूले कूल लागतको ०.७५ प्रतिशत सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यक्रमका लागि विनियोजन र खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । जलविद्युत् आयोजनाले सरकारलाई तिर्ने रोयल्टी (सलामी दस्तुर) मध्ये सङ्घीयलाई ५०, प्रदेश र पालिकालाई २५/२५ प्रतिशतका दरले बाँडफाँड हुने संवैधानिक व्यवस्था छ ।

सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यक्रममार्फत नारच्याङका सामुदायिक विद्यालयका निजी स्रोतका शिक्षकको तलबभत्ता, वृक्षरोपण, सीपमूलक तालीम, जैविक विविधताको खोज अनुसन्धान र संरक्षण, पर्यटन प्रवर्द्धनलाई सहयोग पुग्ने कार्यक्रम गरिएका छन् ।

हालै निर्माण सकिएको मिस्ट्रीखोला जलविद्युत् आयोजनाको वातावरणीय एकाइका प्रमुख रामकुमार खड्काका अनुसार प्रभा माविका तीनजना निजी स्रोतका शिक्षकका लागि सात वर्ष तलबभत्ता उपलब्ध गराइएको थियो ।

प्रभा माविले दुई वर्षदेखि हाइड्रो इन्जिनियरिङ विषयको पठनपाठन सञ्चालन गरेको छ । क्रान्ति, नीलगिरि, धवलागिरि र नारच्याङ आधारभूत विद्यालयका प्रावि तहका एक-एकजना शिक्षकलाई सात वर्ष सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रममार्फत मिस्ट्रीखोलाले तलबभत्ता व्यवस्था गरेको थियो ।

नारच्याङ स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माणका लागि जग्गा खरिद गर्न ५ लाख, शिवालय मन्दिर निर्माणमा ५ लाख रुपैयाँ सहयोग गरेको मिस्ट्रीखोलाले स्थानीयवासीलाई घरबास, च्याउ खेती, सवारी चालक, इलेक्ट्रिसियनसम्बन्धी तालीम प्रदान गरेको थियो । निर्माणाधीन नीलगिरिखोला जलविद्युत् आयोजनाले प्रभा मावि परिसरमा १५ लाख रुपैयाँ खर्चेर चमेनागृहको भवन निर्माण गरेको छ ।

मिस्ट्रीखोला जलविद्युत् आयोजनाले २०७१ सालमा कालीगण्डकी नदीमाथि बेली ब्रिज राखेपछि नारच्याङ सडक सञ्जालमा जोडिएको थियो । बेसी र पटारको सिमानास्थित मिस्ट्रीखोला र बाँधदेखि सुरुडमा जाने थप दुईवटा बेली ब्रिज बनाएको मिस्ट्रीखोलाले १४ किलोमिटर सडक निर्माण गरेको छ ।

रेलेखोला जलविद्युत् आयोजना निर्माणस्थल जाने सडक निर्माण भएपछि नारच्याङको बेँसीदेखि लेकगाउँ गत वर्ष सडक सञ्जालमा जोडिएको थियो । स्थानीयवासी, तत्कालीन जिविस र गाउँपालिकाले रु एक करोडभन्दा बढी खर्च गरे पनि बेँसीदेखि लेकगाउँ जोड्ने सडकको बीचमा रहेको पहाड छिचोल्न नसकेर अलपत्र परेको थियो ।

जलविद्युत् आयोजनाले विस्फोटक पदार्थ र उपकरण प्रयोग गरेर अक्करे पहाड छिचोलेर गाउँमा सडक पुगेको लेकगाउँका श्याम पुर्जाले बताउनुभयो । “पाँच वर्षदेखि निरन्तर प्रयास गर्दा पनि सडक निर्माण गर्न सकेका थिएनौं”, उनले भने, “आयोजनाले सडक बनाएपछि स्थानीयवासीलाई पनि आवतजावत, ढुवानी र निकासीमा सहज भएको छ ।”

मिस्ट्रीखोलाले सेनाको शिविर राख्न बैँसीगाउँमा बनाएको भवनमा अन्नपूर्ण गाउँपालिकाले गत पुस महिनादेखि २५ शय्या क्षमताको कोरोना अस्पताल सञ्चालन गरेको छ । नारच्याडवासीको आर्थिक हैसियतमा पनि जलविद्युत् आयोजनाहरूले परिवर्तन ल्याएका छन् ।

उच्च र मध्यम वर्गकाले व्यापारसँगै आयोजनाहरूमा ठेक्कापट्टा, गाडी, ड्र्याक्टर, एक्साभेटर, ब्याकुहोलोडर भाडामा लगाएका छन् । न्यून वर्गकाले दैनिक ज्याला मजदुरी गरेर गाउँमै रोजगारी र आम्दानीको अवसर पाएका छन् ।

गत वर्ष मिस्ट्रीखोला जलविद्युत् आयोजनामा प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाले १७ लाख ३ हजार ५१२ कित्ता सेयर लगानी गरेका थिए । धितोपत्र बोर्डमा गत हप्ता मिस्ट्रीको प्रतिकित्ता सेयर ९७० का दरले कारोबार भएको थियो । सेयरको भाउ करिब १० गुणाले बढेपछि लगानी गरेका नारच्याडवासी उत्साहित छन् । संस्थापक सेयर लगानी गरेका उनीहरूले दुई वर्षपछि किनबेच गर्न पाउँछन् ।

एकै वडामा १० आयोजना

विसं २०४५ मा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले २ मेगावाट क्षमताको तातोपानी साना जलविद्युत् आयोजना निर्माण गरेको नारच्याडमा २०७६ सालमा म्याग्देलीहरूको अगुवाइमा ५ मेगावाट क्षमताको घलेम्दीखोला जलविद्युत् आयोजना निर्माण भएको थियो ।

विसं २०७३ जेठदेखि माउन्टेन इनर्जी नेपालले निर्माण शुरु गरेको ४२ मेगावाट क्षमताको मिस्ट्रीखोला जलविद्युत् आयोजनाले गत असारदेखि व्यावसायिक उत्पादन शुरु गरेको छ ।

नीलगिरिखोला हाइड्रोपावर लिमिटेडले एकै साथ ३८ मेगावाट क्षमताको नीलगिरि-१ र ७१ मेगावाट क्षमताको नीलगिरि-२ जलविद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । १३ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको दुईवटै आयोजना सन् २०२२ को डिसेम्बरमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको इन्जिनियर केशव वाग्लेले बताए ।

हयुम कन्सल्ट प्रालि प्रवर्द्धक रहेको छ मेगावाट क्षमताको रेलेखोला जलविद्युत् आयोजनाले नारच्याङको बेँसी गाउँको सिरानमा रहेको मिस्ट्रीखोला जलविद्युत् आयोजनाको आउटलेटदेखि बाँधसम्म १४ किलोमिटर दूरीको पहुँचमार्ग निर्माण गरेको छ ।

कम्पनीका प्रतिनिधि होमनाथ पाण्डेले बाँध, पाइपलाइन र विद्युत्गृह निर्माण शुरु गर्ने तयारी भएको बताइ । सुपर घलेम्दी हाइड्रोपावर प्रालिले बनाउने ९.१४ मेगावाट क्षमताको सुपर घलेम्दी जलविद्युत् आयोजनाको दुई वर्षअघि नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग विद्युत् खरिदबिक्री सम्झौता भएको थियो ।

कालीगण्डकी हाइड्रोपावर लिमिटेड प्रवर्द्धक रहेको १६४ मेगावाट क्षमताको कालीगण्डकी गर्ज जलविद्युत् आयोजनाको विद्युत्गृह नारच्याङमा बनाउन प्रस्ताव गरिएको छ । कालीगण्डकी गर्ज लगानीकर्ताको खोजीमा छ ।

माउन्टेन इनर्जी नेपालले मिस्ट्रीखोलाको विद्युत्गृहबाट निस्कने पानीलाई प्रयोग गरेर अर्को १२ मेगावाट क्षमताको मिस्ट्रीखोला दोस्रो जलविद्युत् आयोजना निर्माणका लागि वातावरणीय अध्ययन थालेको छ । हाइड्रो सपोर्ट प्रालि प्रवर्द्धक रहेको ५३.५३ मेगावाट क्षमताको मध्य कालीगण्डकी जलविद्युत् आयोजनाको बाँध अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको नारच्याङ र दानाको सिमानामा बनाउन प्रस्ताव गरिएको छ ।

तयार छ प्रसारण लाइन

कालीगण्डकी र आसपासका नदीहरुमा निर्माण भएका र निर्माणाधीन जलविद्युत् आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत्लाई राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोड्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले नारच्याङको छिमेकी वडा दानामा २०७७ माघमा २२० केभी क्षमताको सबस्टेशन बनाएको थियो । दानादेखि पर्वतको खुर्कोटसम्म ११० वटा टावर बनाएर ३९।६ किलोमिटर डबल सर्किटको तार तानिएको छ ।

सबस्टेशन र प्रसारण लाइन बनाएपछि भने कालीगण्डकी र आसपासका क्षेत्रमा जलविद्युत् आयोजना निर्माणमा लगानीकर्ताको सक्रियता बढेको नेपाल उद्योग वाणिज्य महासङ्घका पूर्वउपाध्यक्ष घलेम्दीखोलाका सञ्चालक प्रमोद श्रेष्ठले बताए । रासस

श्रोत : नागरिक, २०७८/४/१९

प्रभु क्यापिटल र मकर जितुमाया सुरी हाइड्रोपावरबीच सम्झौता

मकर जितुमाया सुरी हाइड्रोपावर लिमिटेडले प्रभु क्यापिटल लिमिटेडलाई निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धकमा नियुक्त गरेको छ। उक्त हाइड्रोपावरको प्रारम्भिक सेयर निष्कासन तथा बिक्रीका लागि दुई कम्पनीबीच सम्झौता भएको हो। हाइड्रोपावरका कार्यकारी अध्यक्ष हिमाल गुरुङ र प्रभु क्यापिटलका प्रबन्ध निर्देशक दिनेश थकालीले सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

कम्पनीले पुँजी ७६ करोडको ३० प्रतिशत २२ करोड ८० लाख बराबरको २२ लाख ८० हजार कित्ता प्रारम्भिक सेयर निष्कासन गर्नेछ। यसमध्ये आयोजना प्रभावित स्थानीयका लागि सात लाख ६० हजार कित्ता र बाँकी सर्वसाधारणका लागि निष्कासन गर्नेछ।सो कम्पनीले निर्माण गरिरहेको आयोजनामा डोल्मा इम्प्याक्ट फन्डको समेत लगानी छ।

श्रोत : काठमाडौं, २०७८/४/१९

विद्युत् महसुल छुट : बजेटमा घोषणा, कार्यान्वयनमा छैन

काठमाडौं — सरकारले यस वर्षको बजेटमार्फत विद्युत् महसुलमा छुट घोषणा गर्‍यो । तर यसको कार्यान्वयन गर्ने निकायलाई अहिलेसम्म पनि औपचारिक जानकारी नभएको पाइएको छ । सरकारले जेठ १५ मा अध्यादेशमार्फत ल्याएको बजेटमा २० युनिटसम्म विद्युत् खपत गर्ने गार्हस्थ्य ग्राहक र साना उपभोक्तालाई निषेधाज्ञाभर निःशुल्क विद्युत् दिने घोषणा गरेको थियो ।

यसबाहेक मासिक १ सय ५० युनिटसम्म विद्युत् खपत गर्नेलाई निषेधाज्ञाभरको विद्युत् महसुलमा ५० र २५० युनिटसम्म खपत गर्ने गार्हस्थ्य ग्राहकलाई ३० प्रतिशत महसुल छुट दिने घोषणा गरिएको थियो । उक्त विद्युत् महसुल छुटको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई औपचारिक रूपमा कुनै जानकारी नआएको प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले बताए । 'छुट कार्यान्वयन गर्न भनेर हामीलाई अहिलेसम्म औपचारिक रूपमा कुनै जानकारी वा परिपत्र आएको छैन,' उनले भने, 'महसुल छुट कार्यान्वयनका लागि प्राधिकरणभन्दा पहिला विद्युत् नियमन आयोगले निर्णय गर्नुपर्छ ।'

महसुल छुटका लागि आयोगबाट निर्णय भई आए प्राधिकरणले कार्यान्वयन गर्ने शाक्यले बताए । 'महसुल छुट दिन आयोगबाट निर्णय भई आए हामी सञ्चालक समितिलाई जानकारी गराएर कार्यान्वयनमा जान्छौं,' उनले भने, 'छुट दिइएको महसुल सरकारबाट शोधभर्ना लिन्छौं ।' विद्युत् प्राधिकरण ऐनमा सरकारको निर्देशन पालनाबाट प्राधिकरणलाई कुनै घाटा भए त्यसबापतको रकम प्राधिकरणलाई सरकारले क्षतिपूर्तिका रूपमा दिनुपर्ने प्रावधान छ ।

विद्युत् क्षेत्रको नियामक निकाय विद्युत् नियमन आयोगलाई महसुल सम्बन्धमा निर्णय गर्ने अधिकार छ । सरकारले बजेटमा गार्हस्थ्यसहित विभिन्न वर्गका ग्राहकलाई विद्युत् महसुलमा छुट दिने घोषणा गरेको थियो । आयोगले पछिल्लो पटक गरेको विद्युत् महसुल निर्धारणमा मासिक १० युनिटसम्म खपत गर्ने घरायसी ग्राहकलाई निःशुल्क विद्युत् दिनुपर्ने व्यवस्था गरेको थियो । १० युनिटभन्दा कम विद्युत् खपत गर्ने गार्हस्थ्य ग्राहकलाई विद्युत् शुल्क छुट दिइएको भए पनि निषेधाज्ञाभरका लागि मासिक २० युनिटसम्म महसुल छुटको घोषणा गरिएको हो ।

बजेटमा गार्हस्थ्य ग्राहकबाहेक उत्पादनमूलक उद्योग, होटल तथा चलचित्र उद्योगलाई पनि निषेधाज्ञा अवधिभरको विद्युत् डिमान्ड शुल्क छुट दिने व्यवस्था मिलाइने घोषणा गरिएको थियो । यीबाहेक

साझेदारी, सहलगानीलगायत सबै प्रकारका खानेपानी तथा सिँचाइ उपभोक्ता समितिले तिर्नुपर्ने विद्युत्को डिमान्ड शुल्क र महसुल पूरै छुट दिने व्यवस्था गर्ने पनि बजेटमा घोषणा गरिएको थियो ।

कोभिडको महामारी रहन्जेल अक्सिजन उत्पादन गर्ने उद्योगलाई ५० प्रतिशत दिने घोषणा पनि गरिएको थियो । बजेटमा काठमाडौँबाट मकवानपुरको मयूरधापमा स्थानान्तरण हुने उद्योगलाई ५ वर्षका लागि विद्युत् डिमान्ड शुल्क छुट दिने पनि भनिएको थियो । तत्कालीन सरकारले बजेटमार्फत विद्युत् महसुलमा विभिन्न छुट घोषणा गरे पनि यसबारे कार्यान्वयन गर्ने निकायसँग पूर्वछलफल नै नगरेको प्राधिकरण स्रोतले जनाएको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७८/४/१९

बिजुली कटौतीको समस्याले हैरानीमा इलाम

लोडसेडिङकै अवस्था पुनरावृत्ति भएको स्थानियको गुनासो

१९ साउन, इलाम । इलाममा माइखोला, पूवाखोला, जोगमाई र देउमाई चार खोला छन् । यी खोलाहरुबाट दर्जन बढी जलविद्युत परियोजना सञ्चालन र निर्माणधीन अवस्थामा छन् । तर, यतिबेला इलामका धेरै क्षेत्रमा विद्युत् अनियमित कटौती हुने समस्या चरम अवस्थामा पुगेको छ ।

इलामका ग्रामिण क्षेत्रमा अधिकांश समय बिजुली नआउने स्थानियहरुको गुनासो छ । दिनमा पटक-पटक बिजुली आपूर्ति बन्द हुँदा दैनिक जन-जीविकादेखि उद्योगधन्डामा समेत प्रत्यक्ष असर पुगेको उनीहरु बताउँछन् । इलाममा साना घरेलु उद्योगसहित चीज उत्पादन र चिया उत्पादन गर्ने दर्जनौं कारखाना सञ्चालनमा छन् । चिया उत्पादनको लागि अहिले मूख्य सिजन हो ।

तर, पटक-पटक बिजुली आपूर्ति अवरोध हुँदा चिया प्रसोधनमा समस्या भएको जसबीरे चिया प्रसोधनका सञ्चालक शरद सुब्बा बताउँछन् ।

‘कुनै सूचना बिना नै पटक पटक बत्ती जाँदा एकदमै समस्या भएको छ’ सुब्बा भन्छन्, ‘यसले हामी जस्ता उद्योग सञ्चालन गर्नेहरुलाई लाखौं नोकसान भएको छ ।’

इलामका ग्रामिण भेगमा कुनै कारण बिना नै बत्ती जाने गरेको स्थानियबासीहरु बताउँछन् । सामान्य पानी परेको बेला बत्ती आउँदै नआउने उनीहरुको गुनासो छ । यता विद्युत प्राधिकरण इलामका प्रमुख पंकज गोइत भने विद्युत नियमित रुपमै आपूर्ति भइरहेको दाबी गर्छन् ।

‘हावाहुरी र पानी परेको बेला रुखहरु ढल्ने र ट्रान्सफरमर पड्कने भएकाले कुनै कुनै क्षेत्रमा बत्ती जाने गरेको छ’ गोइत भन्छन्, ‘कुन क्षेत्रमा नियमित बत्ती गएको भन्ने कुरा चाहिँ हामीलाई जानकारी भएन ।’

अहिले लकडाउनको कारण ग्रामिण क्षेत्रमा गएर आवश्यक मर्मतको काम गर्न कठिन भएकाले यदाकदा विद्युत आपूर्तिमा समस्या भएको उनको भनाइ छ । उनी भन्छन्, 'घण्टौं हिँडेर जानुपर्ने ठाउँमा त्यस्तो समस्या भएको होला, अरु ठाउँमा त्यस्तो छैन ।'

सन्दकपुर गाउँपालिकाका खोमबहादुर गुरुङ भने विगतको लोडसेडिङ कै स्थिती पुनरावृत्ति भएको बताउँछन् । कोरियाको रोजगारी छाडेर गाउँमै पशु फार्म सञ्चालन गरिरहेका गुरुङ भन्छन्, 'बती आउने कुनै भर हुँदैन । उहिले लोडसेडिङकै बेला जस्तो अन्धकार छ ।' निरन्तर जस्तो बती गइरहँदा दैनिक कामकाज असहज भएको उनको दुखेको छ ।

'लोडसेडिङको बेला तालिका सार्वजनिक हुने गरेकाले बती आउने दिन थाहा हुन्थ्यो' गुरुङ सुनाउँछन्, 'तर, अहिले त बती आउने र जाने कुनै टुंगो हुँदैन । धेरैजसो समय बती आएकै हुँदैन ।'

पहिलेकै जस्तो टुकी बती जोहो गर्नुपर्ने वा इन्भर्टर खरिद गर्नुपर्ने अवस्था आएको सुम्बेकका घनश्याम घिमिरे बताउँछन् । धेरैजसो समय बती जाने भएकाले रात अन्धकारमै बित्ने गरेको उनी बताउँछन् । 'कुलमान घिसिङको कार्यकालमा कहिल्यै यस्तो भएको थिएन' घिमिरे भन्छन्, 'अहिले त अघोषित लोडसेडिङकै अवस्था छ । अब टुकी बती खोज्नुपर्ने वा इन्भर्टर खोज्नुपर्ने बेला भयो ।'

प्राधिकरणका प्रमुख गोइत भने बेलाबखत प्राविधिक कारणले मात्र बती जाने गरेको बताउँछन् । 'इलामको धेरै ठाउँमा कच्ची पोल गाडिएको छ । हुरीबतास चल्दा पोल ढल्ने हुँदा विद्युत आपूर्तिमा अवरोध आएको हुनसक्छ ।'

जसबीरे चिया उद्योगका शरद सुब्बा भने यसरी विजुली नियमित नआएको महिनौं भएको बताउँछन् । 'कुनैपनि यस्तो दिन छैन कि जुन दिन नियमित बती आएको होस्' सुब्बा भन्छन्, 'प्राधिकरणले न हाम्रो गुनासो सुन्छ, न नियमित बती दिन्छ । प्राधिकरणको खेलाँचीले गर्दा हाम्रो जस्तो उद्योगहरु ऋणमा डुब्ने अवस्था आइसक्यो ।'

श्रोत : गोरखापत्र, २०७८/४/१९

लोड सेन्टरमा माग नहुँदा 'फुलफेजमा' उत्पादन भएन

बेनी, साउन १९ गते । म्याग्दीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-४, नारच्याडमा निर्मित ४२ मेगावाट क्षमताको मिस्त्रीखोला जलविद्युत आयोजनाले ब्यवसायिक उत्पादन थाले पनि 'फुलफेजमा' भने उत्पादन गर्न पाएको छैन ।

गएको असार ३ गते देखि ब्यवसायिक उत्पादन थालेको ४२ मेगावाट क्षमताको मिस्त्रीखोला आयोजनाले हालसम्म पनि पूर्ण क्षमतामा नियमित उत्पादन गरेको छैन । विद्युत प्राधिकरण लोडसेन्टरको माग अनुसार दैनिक २८ देखि ३० मेगावाट मात्र विद्युत् उत्पादन गरी ग्रीडमा पठाइएको आयोजनाले जनाएको छ । ४२ मेगावाट उत्पादन क्षमता भए पनि बिद्युत प्राधिकरणको प्रशारण क्षमता नहुँदा नोकसानी व्यहोर्न आयोजना बाध्य छ ।

'जेठ १५ बाट मिस्त्रीखोला जलविद्युत उत्पादन गरी ग्रीडमा पठाएकोमा असार ३ गतेदेखि ब्यवसायिक विद्युत उत्पादन थालिएको थियो, प्राधिकरणको प्राविधिक कारणले लोड सेन्टरको माग अनुसार सरदर ३० मेगावाट मात्र विद्युत उत्पादन भैरहेको छ' मिस्त्रीखोला जलविद्युत आयोजनाका कन्स्ट्रक्सन म्यानेजर चुडामणी निरौलाले भन्नुभयो । निरौला भन्नुहुन्छ- यो क्षेत्रका अन्यत्र रहेका जलविद्युत आयोजनामा खराबी आएर उत्पादन रोकीएमा मात्रै हामीलाई ४२ उत्पादन गर्न भनिन्छ, अहिले लोड सेन्टरले भने अनुसार ३० मेगावाट मात्रै उत्पादन गर्दै आएका छौं । गएको असार ३ गतेबाट ब्यवसायिक उत्पादन थालेको भए पनि हालसम्म फुलफेजमा ४२ मेगावाट विद्युत उत्पादन १० घण्टा पनि गरेका छैनौं ।

मिस्त्रीखोलाबाट उत्पादित विद्युत अन्नपूर्ण गाउँपालिका- ३ दाना स्थित कालीगण्डकी करिडोर २२० केभिए प्रशासन लाईनको सवस्टेसनमा जोडिएको छ । कालीगण्डकी करिडोरको पर्वत बुटवल खण्डको प्रशारण लाइन पूरा नभएसम्म यस क्षेत्रका जलविद्युत आयोजनाबाट फुलफेजमा बिद्युत उत्पादन गर्न नसकिने न्यौपानेको भनाई छ । उहाँ भन्नुहुन्छ पर्वत-बुटवल प्रसारण लाइन बन्न अरु केही वर्ष लाग्न सक्ने हुँदा त्यतीबेलासम्म हामी फुलफेज उत्पादन गर्न सक्ने अवस्थामा हुँदैनौं ।

माउण्टेन इनर्जी (साविक रोवष्ट इनर्जी) प्रालिले ०७३ जेठबाट निर्माण थालेको आयोजना सम्पन्न गर्न पाँच अर्ब ६४ करोड खर्च भएको छ । प्रति मेगावाट लागत १३ करोड ५० लाख उत्पादन लागत रहेको मिस्त्रीखोला नेपालकै सस्तो प्रोजेक्ट भएको आयोजनाको दावी छ । आयोजनाले विद्युत प्राधिकरणसँग प्रति यूनिट वर्षायाममा ४ रुपैयाँ ६६ पैसा र हिउँदमा ८ रुपैयाँ ४० पैसामा विद्युत खरिद सम्झौता गरेको छ ।

श्रोत : अञ्जली पोस्ट, २०१८/४/१९

विराटनगर: अघोषित लोडसेडिङका कारण औद्योगिक उत्पादनमा हास

विराटनगर: विद्युतको अनियमित प्रवाहका कारण सुनसरी-मोरङ औद्योगिक करिडोर संकटमा पर्न थालेको गुनासो उद्योगी व्यवसायीले गरेका छन्। तालिका विना नै डेढ महिनाभन्दा अघिदेखि विद्युत प्राधिकरणले जथाभावी र मनपरी रूपमा अघोषित लोडसेडिङ गरिरहँदा त्यसको मार उद्योगहरूमा पर्न थालेको हो। मोरङ व्यापार संघका अध्यक्ष प्रकाश मुन्दडाले करिडोरअन्तर्गत मोरङको कटहरी क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी समस्या भइरहेको जानकारी दिए। उनका अनुसार कटहरी क्षेत्रमा ५० भन्दा बढी उद्योगहरू छन्।

‘विद्युत् नियमित नहुँदा उत्पादनमा १५ प्रतिशतभन्दा बढी हास आएको छ,’ उनले भने, ‘त्यसको मार सम्पूर्ण उद्योगी व्यवसायीले भोगिरहेका छौं।’ विद्युत नियमित गर्ने प्रतिवद्धता जनाएर राज्यले ठग्ने काम गरिरहेको मुन्दडाको गुनासो छ।

उद्योगी व्यवसायीले समस्याका बारेमा विद्युत् प्राधिकरण प्रदेश १ कार्यालय र विराटनगर वितरण केन्द्रलाई जानकारी गराइसकेका छन्। ३३ केभिए लाइन जडान गरिएको भए पनि लामो समयदेखि विद्युत आपूर्तिमा ट्रिपिङ, न्यून गुणस्तर, भोल्टेजमा अस्थिरता एवं अनियमित आपूर्तिजस्ता समस्याले उद्योगहरू सञ्चालनमा कठिनाई भएको अध्यक्ष मुन्दडाको भनाइ छ।

‘बिजुलीकै समस्याका कारण अधिकांश उद्योगहरूले उत्पादन कटौती गर्न बाध्य हुनु परिरहेको छ,’ उनले भने, ‘विद्युतको समस्याले बिग्निएर औद्योगिक उपकरणमा क्षति पुग्न थालेको छ।’

उनका अनुसार बिजुली नियमित नभइँदा उत्पादनको प्रक्रियामा रहेका एवं आवश्यक तापक्रम कायम गर्नुपर्ने कच्चा पदार्थ नष्ट हुने समस्या आउन थालेको छ। जसका कारण उद्योगलाई ठूलो व्ययभार थपिएको मुन्दडाको भनाइ छ। उद्योगी व्यवसायीका अनुसार वर्षायाममा समेत विद्युत् आपूर्तिमा कमजोरी हुँदा पनि मर्मतको काम भने सुस्त छ। साथै प्राधिकरणले पूर्वसूचना बिना नै पटक-पटक विद्युत् कटौती गरिरहेको भन्दै उद्योगी व्यवसायीले प्राधिकरणको ध्यानाकर्षण गराएका छन्।

उद्योगी पवनकुमार सारडाले बिजुलीको समस्याका कारण समग्र करिडोरकै उत्पादनमा हास आएर अबैको निर्यात प्रभावित भइरहेको बताए। निर्यात प्रभावित हुँदा मुलुकको राजस्व पनि गुमिरहेको उनको भनाइ छ। ‘विद्युत् महसुलमा भने लगातार वृद्धि गर्ने काम भइरहेको छ,’ सारडाले भने, ‘जसका कारण

उद्योगको लागत बढेर उपभोक्तालाई भार थपिएको छ ।’ महसुल बढाए पनि नियमित र आवश्यकता अनुसार विद्युत आपूर्तिमा भने कन्जुस्याइँ गरिएको उनले बताए ।

प्राधिकरणले समस्याको दीर्घकालीन समाधानका लागि शीघ्र पहल गर्नुपर्ने र ठोस कदम चाल्नुपर्ने माग उद्योगी व्यवसायीको छ । उनीहरूले औद्योगिक उत्पादनमा लागत खर्च न्यूनीकरण हुने गरी गुणस्तरीय विद्युत् आपूर्तिको व्यवस्था हुनुपर्ने माग राखेका छन् ।

प्राधिकरणका प्रदेश १ प्रमुख टेकनाथ तिवारीले विद्युतमा देखिएको समस्या समाधानका लागि प्रयत्न भइरहेको बताए । ‘विद्युत् आपूर्तिमा देखिएका समस्याको पहिचान गरिरहेका छौं,’ उनले भने, ‘बढीमा दुई साताभित्रमा समस्याको समाधान गर्ने गरी काम भइरहेको छ ।’

प्राधिकरणका विराटनगर वितरण केन्द्र प्रमुख मिथिलेशकुमार गोहिबारले सुधारको काम भइरहेकाले विद्युत् आपूर्तिमा समस्या भएको बताए । गर्मीका बेला धेरै खपत हुँदा विद्युत ‘ट्रिपिड’ हुने र तार चुँडिने लगायत समस्याले आपूर्तिमा अवरोध भइरहेको दाबी उनको छ । ‘एक ठाउँमा समस्या हुँदा सबैतिर सेवा अवरुद्ध हुन्छ,’ गोहिबार भन्छन्, ‘समस्या पत्ता लगाउँदालगाउँदै विद्युत सेवा सूचारु गर्न निक्कै समय लाग्छ ।’

धेरै ठाउँमा विद्युत सप्लाई गर्नुपर्ने हुँदा कतै समस्या आयो भने पत्ता लगाउन समय लाग्ने प्राधिकरणको दाबी छ । विराटनगरका उद्योगी व्यवसायीले साउनको पहिलो साता उर्जामन्त्री पम्फा भुसाललाई भेटेर विद्युतको समस्या समाधानका लागि आग्रह गरेका थिए । मन्त्री भुसालबाट सुधारको आश्वासन पाएर फर्किएका उद्योगी व्यवसायी विद्युत् नियमित नहुँदा चिन्तित छन् ।

प्राधिकरणले बद्मासीपूर्ण ढंगले दैनिक १२ घण्टाभन्दा बढी अघोषित लोडसेडिङ गरिरहँदा उपभोक्ता पनि त्यसको प्रत्यक्ष मारका परेका छन् । विद्युत आपूर्तिमा देखिएको समस्याको सबैभन्दा बाढी मारमा अनलाइन पठनपाठन गरिरहेका विद्यार्थी परेको विराटनगरका सुदीप लम्सालले बताए । उपभोक्ताले पाइरहेको सास्तीका बारेमा बारम्बार गुनासो गरे पनि समस्याको दीर्घकालीन समाधान खोज्न प्राधिकरणले चासो नदिएको उनको गुनासो छ ।

श्रोत : गोरखापत्र, २०७८/४/१९

प्राधिकरणमा खिम्तीको स्वामित्व अलमलमै

काठमाडौं, साउन १९ गते । खिम्ती जलविद्युत् आयोजनाको आधा स्वामित्व नेपाल विद्युत् प्राधिकरणमातहत लिने प्रक्रियाले अझै पूर्णता पाएको छैन । कानुनी रूपमा २०७७ असार २७ गतेदेखि नै सो कम्पनीको ५० प्रतिशत स्वामित्व प्राधिकरणमा आइसकनुपर्ने थियो तर आयोजनाका प्रवर्द्धक र सरकारका प्रतिनिधिबीच घनीभूत छलफलहुन नसक्दा एक वर्षदेखि सो आयोजनामा सरकारको स्वामित्व स्थापित हुन पाएको छैन ।

आयोजनाको स्वामित्व लिनका लागि भन्दै ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले एक कार्यदल पनि गठन गरेको थियो । कार्यदलले विभिन्न चरणमा भर्चुअल संवाद गरे पनि निचोड भने निकाल्न सकेको छैन ।

खिम्तीको प्रवर्द्धक कम्पनी हिमाल पावर कम्पनीमा नेपाली साझेदारका रूपमा बुटवल पावर कम्पनी र दुईवटा नर्वेका कम्पनी स्ट्याटक्राफ्ट र बीकेकेको स्वामित्व छ । मुख्य लागनीकर्ता विदेशमै रहेका र उनीहरू संवादका लागि भौतिक रूपमा उपस्थित हुन नसक्दा पनि कामले तीव्रता पाउन नसकेको कार्यदल संयोजक तथा मन्त्रालयका प्रवक्ता मधुप्रसाद भेटवालले जानकारी दिनुभयो ।

“स्वामित्व साझेदारीका लागि सञ्चालन व्यवस्थापन, नयाँ दरको पीपीए, आयोजनाको मूल्याङ्कनजस्ता काम गर्नुपर्ने हुन्छ,” भेटवालले भन्नुभयो, “यसका लागि भौतिक उपस्थितिकै संवाद जरुरी रहेको महसुस हामीले गरेका छौं तर उहाँहरू कोरोनाका महामारीका कारण उपस्थित हुन नसकिरहेको जानकारी गराउनुहुन्छ ।” मन्त्रालयले गत वर्ष पुससम्ममै सबै काम सकेर स्वामित्व स्थापित गर्ने दाबी गरेको थियो ।

यो आयोजना निर्माण स्वामित्व सञ्चालन र हस्तान्तरण (बुट) मोडेलमा सन् २००० जुलाईदेखि ६० मेगावाट विद्युत् उत्पादन थालेको थियो । आयोजना विकास सम्झौताअनुसार विद्युत् उत्पादन थालेको २० वर्ष पूरा भएकाले आधा स्वामित्व प्राधिकरणमा आउनुपर्ने हुन्छ ।

स्वामित्व हस्तान्तरण गर्नुपहिले आवश्यक तयारी समयमै हुन नसक्दा एक वर्ष समय गुजिसकेको छ । दोलखा र रामेछापको बीचमा रहेको खिम्ती खोलामा आयोजना बनाउने गरी सरकार र बुटवल पावर कम्पनीबीच आयोजना विकास सम्झौता भएको थियो । आयोजना १४ करोड २० लाख अमेरिकी डलरमा निर्माण सम्पन्न भएको थियो । सरकारले ०७६ पुसदेखि नै यसको प्रक्रिया थालेको दाबी गरे पनि परिणाम भने अझै हात लागेको छैन ।

अहिले आयोजनाको नियमित सञ्चालन र प्राधिकरणलगायत कसैलाई पनि थप वित्तीय भार नपर्ने गरी अन्तरिम खालका काम भने भइरहेको भेटवाल बताउनुहुन्छ । स्थायी विद्युत् खरिद सम्झौता नहुँदासम्मका लागि अन्तरिम दरका रूपमा अहिले प्रतियुनिट दुई रुपियाँ पीपीए दर निर्धारण गरेर आयोजना सञ्चालन भइरहेको छ । उक्त

पीपीएको म्याद नोभेम्बरसम्मका लागि नवीकरण गरिएको छ ।

सन् १९९६ देखि निर्माण थालेको यो आयोजना चार वर्षमै निर्माण सम्पन्न भएको थियो । विदेशी लगानीको महत्त्वपूर्ण आयोजनाका रूपमा हेरिएको सो आयोजनाको अमेरिकी डलरमा गरिएको विद्युत् खरिद सम्झौताका कारण चर्चित बनेको थियो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/१९

विद्युत विकास विभागको महानिर्देशकमा देव, सिंह आयोगमा सरुवा

काठमाडौं । सरकारले विद्युत विकास विभागको महानिर्देशकमा सन्दीपकुमार देवलाई नियुक्त गरेको छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयका सहसचिव देवलाई मंगलबार महानिर्देशक नियुक्त गरिएको हो ।

उनले मंगलबार नै मन्त्रालयबाट नियुक्तीपत्र बुझेका छन् । बुधबारदेखि विभागमा हाजिर हुने देवले ऊर्जा खबरलाई बताए । मन्त्रालयमा आउनुअघि उनी विभागको उपमहानिर्देशक थिए । २०६२ सालमा विभाग प्रवेश गरेका देव २०७७ सालसम्म विभागमा कार्यरत थिए ।

सिजियर डिभिजनल इन्जिनियरबाट सुरुवात गरेका उनी ५ वर्षसम्म विभागको उपमहानिर्देशकको जिम्मेवारीमा थिए । मन्त्रालयमा आएको ९ महिनापछि फेरि उनको विभागमै सरुवा भएको हो । निवर्तमान महानिर्देशक नविनराज सिंहलाई मन्त्रालय मातहतको जल तथा ऊर्जा आयोगमा सरुवा गरिएको छ ।

दोस्रो पटक विभागको महानिर्देशक भएका सिंहलाई १ वर्ष ९ महिनापछि आयोगमा सरुवा गरिएको हो । यसअघि पनि सिंहले २ वर्ष २ महिना उक्त जिम्मेवारीमा रही विभागमा काम गरेका थिए । सिंह मंगलबार नै आयोगमा हाजिर भएका छन् ।

जलस्रोत तथा सिँचाइ विभागका महानिर्देशक मधुकरप्रसाद राजभण्डारी मन्त्रालयमा सरुवा भएका छन् । सुनकाेसी डाइभर्सन आयोजना प्रमुख शुशील आचार्यलाई भने जलस्रोत तथा सिँचाइ विभागकाे महानिर्देशक बनाइएकाे छ ।

श्रोत : गोरखापत्र, २०७८/४/१९

त्रिशूली १ को उदरघाटन योजना अक्टोबरमा

काठमाडौं, साउन १९ गते । माथिल्लो त्रिशूली १ जलविद्युत्तर आयोजना आगामी कात्तिक (अक्टोबर)मा उदरघाटन गर्नेगरी काम भइरहेको छ । कोरियाली सहयोगमा निर्माण भइरहेको परियोजनाको गतिविधिबारे कोरियाका राजदूत पार्क चोड-सुकले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री पम्फा भुसालसँगको सोमवारको शिष्टाचार भेटमा जानकारी गराउनुभएको हो ।

मन्त्री भुसालको निजी सचिवालयका अनुसार भेटमा उहाँहरूबीच नेपाल-कोरियाको आपसी चासो र सहयोगका विषयमा विचार-विमर्श भयो । सो अवसरमा मन्त्री भुसालले दुई देशबीच रही आएको असल सम्बन्ध आगामी दिनमा अझै सुदृढ हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

राजदूत पार्कले कोरियाली सरकारी स्वामित्व रहेको कम्पनीको लगानी रहेको उक्त परियोजना अगाडि बढाउनका लागि नेपाल सरकारका तर्फबाट गर्नुपर्ने आवश्यक काम अघि बढाइदिनसमेत अनुरोध गर्नुभयो । उहाँले उक्त आयोजना सम्पन्न गर्नसके दुई देशबीच आपसी सम्बन्ध विस्तारमा थप सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । जवाफमा मन्त्री भुसालले जलविद्युत्तर क्षेत्रका आयोजनाहरू समयमै सम्पन्न हुनुपर्नेमा जोड दिँदै अपर त्रिशूली आयोजना निर्माणका लागि नेपाल सरकारका तर्फबाट गर्नुपर्ने काम अगाडि बढाउने बताउनुभयो । कोरियाली लगानी, सहयोग र साझेदारीका योजनालाई समयमै सम्पन्न गर्दै आपसी विश्वास अझ प्रगाढ बनाउँदै लैजानुपर्नेमा उहाँको जोड थियो ।

त्यसैगरी मन्त्री भुसालले कोरियाले शिक्षा, स्वास्थ्य र विकासका क्षेत्रमा सहयोग गरेकाप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दै ईपीएस कार्यक्रमअन्तर्गत कोरिया जाने तयारीमा रहेका नेपालीलाई आवश्यक सहजीकरण गर्न आग्रह गर्नुभयो । उहाँले कोभिड-१९ का प्रोटोकल बनाएर नेपाली युवालाई गन्तव्यसम्म पुग्ने वातावरण बनाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । कृषि क्षेत्रमा कोरियाको राम्रो अनुभव रहेको बताउँदै मन्त्री भुसालले त्यस्ता क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन गरेर अगाडि बढ्नसकिने बताउनुभयो ।

राजदूत पार्कले कोरियन भाषा परीक्षा पास गरेका नेपालीलाई कसरी गन्तव्यसम्म पु-याउने विषयमा परराष्ट्र मन्त्रालय र श्रम मन्त्रालयसँग समन्वय गरेर काम गरिरहेको जानकारी गराउनुभयो । उहाँले कृषि क्षेत्रमा थप सहकार्यका लागि आफूले कोरियाली विकास नियोगमार्फत सहकार्य गर्ने बताउनुभयो ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७८/४/२०

सरकारले माग्यो विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक शाक्यसँग राजीनामा

१९ साउन, काठमाडौं । सरकारले नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यलाई राजीनामा दिन आग्रह गरेको छ । मंगलबार प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउबाको उपस्थितिमा जलस्रोत, ऊर्जा तथा सिँचाइमन्त्री पम्फा भुसालले अहिलेसम्मको कार्यसम्पादन पनि सन्तोषजनक नभएकाले पदबाट हटेर सहयोग गर्न शाक्यसँग आग्रह गरेको स्रोतले जनाएको छ ।

‘ऊर्जामन्त्रीले प्राधिकरणको वर्तमान व्यवस्थापनप्रति असन्तुष्टि व्यक्त गर्दा राजीनामा माग्नु भएको हो,’ स्रोतले भन्यो ।

२०७७ माघ २७ गते शाक्य नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकमा नियुक्त भएका थिए । त्यसअघि २०७७ कात्तिक २१बाट उनी कायममुकायम कार्यकारी निर्देशकको जिम्मेवारीमा थिए । उपकार्यकारी निर्देशक शाक्यलाई ‘एनईए इन्जिनियरिङ कम्पनी’बाट काज फिर्ता गरेर नियुक्ति दिइएको थियो ।

तत्कालीन ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनले कुलमान घिसिङको कार्यकाल सकिएपछि प्राधिकरण हाजिर गरिरहेका उपकार्यकारीमध्येबाट लेखनाथ कोइरालालाई वरिष्ठताका आधारमा निमित्तको जिम्मेवारी दिएका थिए ।

तर, घिसिङको पुर्ननियुक्त गर्न असहमत भएका तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले प्राधिकरणको बरिष्ठ अधिकारीलाई पन्छाएर कनिष्ठलाई निमित्तको जिम्मा दिएको भन्दै मन्त्री पुनसँग असन्तुष्टि पोखेका थिए । त्यसपछि शाक्यलाई प्राधिकरणको कायममुकायम नेतृत्वमा ल्याइएको थियो ।

शाक्यलाई सरकारले बढीमा चार वर्षका लागि कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्त गरेको थियो । उनले अहिलेसम्म प्राधिकरणको उपकार्यकारी निर्देशक पदबाट पनि राजीनामा नदिएको प्राधिकरण स्रोतले जनाएको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/२०

सिनर्जी पावरले २२ मेगावाटको मध्य होङ्गुखोला ए आयोजनामा ४० प्रतिशत इक्विटी लगानी गर्ने

काठमाडौं । सिनर्जी पावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेडले नयाँ आयोजनामा स्वपुँजी (इक्विटी) लगानी गर्ने भएको छ ।

कम्पनीले सोलुखुम्बु जिल्लामा निर्माण हुन लागेको २२ मेगावाटको मध्य होङ्गुखोला ए जलविद्युत आयोजनामा इक्विटी लगानी गर्ने भएको हो । सो आयोजनामा वित्तीय व्यवस्थापन भएको सिनर्जीले जनाएको छ ।

सानिमा बैंकको अगुवाइमा आयोजनामा ऋण लगानी हुने भएको छ । यस्तै नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता (पीपीए) भइसकेको छ । सिनर्जीले दोलखामा १० मेगावाटको सिप्रिङखोला जलविद्युत आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन गरिरहेको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/२०

कालिका कन्स्ट्रक्सनले २ आयोजनाकाे उत्पादन अनुमतिपत्र पायो

काठमाडौं । कालिका कन्स्ट्रक्सन कम्पनीले १८.१२ मेगावाटका २ जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्न उत्पादन अनुमतिपत्र पाएको छ । कम्पनीले गण्डकी प्रदेशको गोरखा जिल्लामा पहिचान भई अध्ययन पूरा भएकाका यी आयोजनाको उत्पादन अनुमतिपत्र पाएको हो ।

विद्युत विकास विभागले अजिरकोट र वारपाक सुलीकोट गाउँपालिका भएर बग्ने दरौदी खोलामा निर्माण हुने ९.८२ मेगावाटको माथिल्लो दरौदी 'सी' साना र ८.३ मेगावाटको माथिल्लो दरौदी 'बी' साना जलविद्युत आयोजनाको उत्पादन अनुमतिपत्र दिएको कम्पनीले जनाएको छ ।

विभागले वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन र आयोजनाको अध्ययन रिपोर्टका आधारमा कम्पनीलाई उत्पादन अनुमतिपत्र दिएको हो । पूर्व तयारीका सबै काम पूरा भइसकेकाले अब आयोजनाको संरचना निर्माण सुरु गरिने पनि कम्पनीले जनाएको छ ।

दुवै आयोजनाको मुख्य संरचना दरौदी खोलाको दाहिने किनारमा रहने गरि डिजाइन तयार पारिएको छ । दुवै आयोजना निर्माण सम्पन्न गरी २०८० पुस १५ गतेदेखि विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने लक्ष्य छ । माथिल्लो दरौदी 'सी' पूरा भएपछि वार्षिक ५८.५२ गिगावाट घण्टा विद्युत उत्पादन हुनेछ ।

माथिल्लो दरौदी 'बी' ले पनि वार्षिक ४७.२८२ गिगावाट घण्टा विद्युत उत्पादन गर्नेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत ३० किलोमिटर टाढा मार्कीचोक सबस्टेसनमा जोडिनेछ ।

कालिकाले यस अघि पनि ६ मेगावाटको दरौदी 'ए' जलविद्युत आयोजना निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइसकेको छ । यो आयोजनाले २०७३ मंसिर १२ गतेदेखि विद्युत उत्पादन गरिरहेको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/२९

तनहुँ वितरण केन्द्रमा ६ करोड बढी बक्यौता

तनहुँ । तनहुँस्थित नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको वितरण केन्द्रको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को असार मसान्तसम्म ६ करोड ६ लाख ३९ हजार रुपैयाँ बक्यौता रहेको छ । कोभिड-१९ बाट सुरक्षित हुन निषेधाज्ञा जारी गरिएसँगै महसुल बुझाउन ग्राहक नआएपछि उक्त रकम बक्यौता हुन पुगेको सो कार्यालयले जनाएको छ ।

विगतका वर्षमा सरदर ३ करोड बक्यौता हुने गरे पनि गत आवमा दुई गुणा बढीले रकम बक्यौता हुन पुगेको कार्यालयका सूचना अधिकारी विष्णुराज लोहनीले जानकारी दिए। उनका अनुसार ९३.८ प्रतिशत रकम सङ्कलन गर्न सकिएको छ भने ६.२ प्रतिशत सङ्कलन गर्न नसकिएको हो । सरकारले बक्यौता हुने ग्राहकको लाइन काट्न निर्देशन दिए पनि कोभिड-१९ का कारण फिल्डमा जान सक्ने अवस्था नरहेकाले लाइन नकाटिएको उहाँले बताए।

यहाँ ४० हजार ४ सय ८५ विद्युतका ग्राहक छन् । ४ करोड ५२ लाख २ हजार ५ सय २८ युनिट विद्युत् बिक्री गर्दा ३९ करोड ७६ लाख ४० हजार ९ सय ८४ रुपैयाँ राजस्व सङ्कलन गरिएको छ । प्रणाली व्यवस्थित गर्न सकिए करेन्टको कुनै अभाव नरहेको सो कार्यालयले जनाएको छ । जिल्लामा १०.५४ प्रतिशत विद्युत् चुहावट हुने गरेको बताइएको छ ।

यहाँ विद्युत् चोरीका कुनै घटना नभए पनि प्राधिकरणले प्रणाली सुदृढीकरण गर्न सके चुहावटमा कमी ल्याउन सकिने कार्यालय प्रमुख इञ्जिनियर सोवितबहादुर क्षेत्रीले जानकारी दिए । जिल्लामा सबैभन्दा बढी तनहुँ जलविद्युत आयोजनाले विद्युत् खपत गर्ने गरेको छ । आयोजनाले एक महिनामै २७ लाखदेखि ४६ लाख रुपैयाँसम्म विद्युत महसुल बुझाउने गरेको कार्यालय प्रमुख क्षेत्रीले बताए।

विद्युत् चुहावटलाई न्यूनीकरण गर्न कार्यालयका तर्फबाट पनि पहलकदमी थालिएको छ । जिल्लामा आव २०७६/७७ मा ९५ प्रतिशत विद्युतीकरण भएकामा आव २०७७/७८ को असारमसान्तसम्म ९७ प्रतिशत जनशक्तिमा विद्युत पहुँच पुगेको छ ।

जिल्लाको कछार भनेर चिनिने चितवनसँग जोडिएको देवघाट गाउँपालिकाका केही क्षेत्रमा विद्युत् जडानका कार्य बाँकी रहेको कार्यालय प्रमुख क्षेत्रीले बताए । जलविद्युत् आयोजनाबाट प्रभावित क्षेत्रका

आयोजनाले काम गरिरहेकाले छिट्टै जिल्ला पूर्ण विद्युतीकरण हुनेमा विश्वस्त रहेको सो कार्यालयले जनाएको छ । रासस

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७८/४/२९

मेरो राजीनामा कसैले मागेको छैन, कामका विषयमा प्रश्न उठेपछि चित्त दुखेको हो -हितेन्द्रदेव शाक्य

काठमाडौं । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले ऊर्जामन्त्री पम्फा भुसालले राजीनामा नमागेको प्रष्ट्याएका छन् । उर्जामन्त्री भुसालले राजीनामा मागेको हल्ला फैलिएपछि शाक्यले आफूसँग प्रधानमन्त्री तथा विभागीय मन्त्रीले राजीनामा नमागेको बताएका हुन् ।

‘बरु आफूले गरेको कामका बारेमा प्रश्न उठेपछि चित्त दुखेको हो,’ उनले भने, ‘म प्राधिकरणमा आएको ६ महिना बितेको छ । यो अवधिमा धेरै काम भएको नहेरी एकोहोरो काम भएन भनेर प्रचार गर्दा प्राधिकरणका कर्मचारीमाथि अन्याय हुन्छ ।’

प्राधिकरणले यो बीचमा भारतीय बजारबाट सिधै बिजुली खरिद गर्ने ऐतिहासिक सम्झौता गरेको छ । यो नेपालका लागि ठूलो उपलब्धी हो । त्यसका अलवा वर्षौंदेखि सम्पन्न हुन नसकेको ढल्केबर-मुजफ्फुर प्रसारण लाइन यही ६ महिनामा सञ्चालनमा आएको छ ।

त्यसैगरी, बहुप्रतिक्षित माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत आयोजनाबाट बिजुली बाल्न सफल भइएको शाक्यले जानकारी दिए । खिम्तीको सवस्टेशन निर्माण तथा चार्ज भइ त्यहीबाट सिधै काठमाडौं बिजुली ल्याउने बाटो खुला भएको छ । त्यो पनि यही ६ महिने कार्यकालमा सम्पन्न भएको हो ।

यही बीचमा ‘सिष्टम कोल्याप्स’ गत वर्ष ४० वटा भएकोमा त्यसलाई घटाएर ३४ वटामा झारिएको छ । यो सबैभन्दा ठूलो उपलब्धी हो । १५ प्रतिशत विद्युत्को खपत बढ्दा यही सिष्टम प्रयोग गरेर कोल्याप्स हुनबाट जोगिएको शाक्यले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार यही बीचमा कुस्मा-दाना प्रसारण लाइन पनि निर्माण भएको छ । तर, यो बीचमा चुहावट भने केही बढेको शाक्यले बताए । उनका अनुसार गत वर्षको तुलनामा यो वर्ष १.६६ प्रतिशतले चुहावट बढेको छ ।

चुहावट बढ्नुमा विभिन्न कारण रहेको उनको भनाइ छ । बन्दाबन्दी भएका बेला घरघरमा मिटर रिडिङमा जान नसकिएको तथा प्राविधिक चुहावट बढेकाले समग्रमा केही प्रतिशत चुहावट बढेको उनको भनाइ छ ।

त्यसैगरी यो वर्ष नाफा पनि घटेको छ । विद्युत् नियमन आयोगले डेडिकेटेड फिडर खारेज गरेपछि त्यहाँबाट बार्षिक रुपमा हुने ३ अर्ब ५० करोड आम्दानी गुमेको तथा चुहावटबाट १ अर्ब ५० करोड रुपैयाँसमेत गरी हुँदा समग्रमा ५ अर्ब रुपैयाँ हाराहारी नोक्सान भएको शाक्यको भनाइ छ । तर, प्राधिकरण नेतृत्व चुहावट नियन्त्रण कटिबद्ध रहेको उनको भनाइ छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०१८/४/२१

१९ वर्षमा २५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादनको लक्ष्य

काठमाडौं । भारत सरकारको स्वामित्व रहेको सतलज जलविद्युत निगम लिमिटेड (एसजेभिएन) ले २ दशकभित्र २५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने भएको छ । एसजेभिएनले जलविद्युत, सौर्य र वायु ऊर्जाका स्रोत तथा थर्मल प्लान्टबाट यति विद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरेको हो ।

सन् २०२३ भित्र अहिले निर्माणाधीन आयोजना सम्पन्न भई सञ्चालनमा आउँदा एसजेभिएनको लगानी भएका विद्युत आयोजनाको जडित क्षमता ५ हजार मेगावाट पुग्ने भारतीय सञ्चार माध्यमहरूले जनाएका छन् ।

सन् १९८८ बाट जलविद्युतमा लगानी गर्न थालेको एसजेभिएनसँग अहिले ९ हजार मेगावाटका विद्युत आयोजना छन् । जसमा २ हजार १६ मेगावाटका आयोजना सञ्चालनमा छन् । ३ हजार १ सय ५६ मेगावाटका आयोजना निर्माणाधीन छन् । ४ हजार ४६ मेगावाटका आयोजना निर्माणमा जाने तयारीमा छन् ।

सन् २०३० सम्मभित्र अहिलेको जडित क्षमताको सीमालाई बढाएर १२ हजार मेगावाट

पुर्याउने उसको योजना छ । एसजेभिएनले भारतबाहेक छिमेकी देशहरूमा पनि जलविद्युतमा लगानी गरेको छ ।

एसजेभिएनको लगानीमा नेपालमा ९ सय मेगावाटको अरुण तेस्रो आयोजना निर्माणाधीन छ । अरुण नदीमै ६७९ मेगावाट तल्लो अरुण पनि निर्माण गर्दैछ । यो आयोजनाको अनुमतिपत्र दिन लगानी बोर्डले एसजेभिएनसँग समझदारी गरिसकेको छ ।

एसजेभिएनले भुटानमा समेत जलविद्युतमा लगानी गरेको छ । भुटानमा ६ सय मेगावाटको खोलोङ्चु जलविद्युत आयोजनामा काम गरिरहेको छ ।

एसजेभिएन भारतको केन्द्र सरकार र हिमाञ्चल प्रदेश सरकारको संयुक्त लगानी रहेको कम्पनी हो । यस कम्पनीले जलविद्युत, सौर्य, वायु र थर्मल ऊर्जामा लगानी गर्दै आएको छ । भारतका ९ राज्यमा एसजेभिएनले विद्युत आयोजनामा लगानी गरेको छ । विद्युत उत्पादनसँगै प्रसारणको क्षेत्रमा पनि काम गर्दै आएको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७८/३/२१

नेपाल-चीन अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको रुट परिवर्तन हुने

नेपाल-चीन अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन निर्माण सहजीकरणका लागि नेपालतर्फको रुट परिवर्तन गरिने भएको छ । नयाँ रुटअनुसार निर्माणमा सहज हुनुका साथै लागत पनि कम हुने भएपछि नेपाल-चीन अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको रुट परिवर्तन गरिने भएको हो ।

यसअघि खोला पारिपट्टिबाट रहेको रुट परिवर्तन भएर अब खोला वारिपट्टि निकुञ्ज क्षेत्र हुँदै अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन निर्माण हुने भएको हो रातमाटे रसुवागढी केरुङ ४ सय केभी प्रसारण लाइन आयोजनाका प्रमुख कोमलनाथ आत्रेयले जानकारी दिए ।

अघिल्लो रुटअनुसार अगाडि बढाउँदा निर्माण सामान हेलिकोप्टरबाट लैजानुपर्ने थियो । यसले काम गर्नसमेत असहज हुने भएकाले रुट परिवर्तन गरिएको उनले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार अहिले रुट निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेको कारण बाटोको सहज पनि छ । 'पहिलाभन्दा अहिले रुट पनि छोटो हुने देखिएको छ, लागत रकम कम लाग्ने देखिएको छ,' उनले भने ।

नयाँ रुटका लागि यही ३१ साउनदेखि प्राविधिकहरू फिल्डमा गई सर्भे गर्ने तयारी भइरहेको उनले बताए । 'इन्जिनियरिङ कम्पनीले जिआइएस राउटिङ गरी रिपोर्ट हामीलाई बुझाइसकेको छ, त्यसका लागि फिल्ड भेरिफिकेसनका लागि फिल्डमा गएर हेर्नुपर्ने हुन्छ,' उनले भने ।

भूसूचना प्रणालीअनुसार रुटको अप्टिमम् डिजाइन सम्पन्न भएकोसमेत उनले जानकारी दिए । रुटको जियोग्राफिकल राउटिङ सिस्टमले अप्टिमम् रुट देखाएको समेत उनले बताए । अब फिल्डमा गएर सर्भे गर्न बाँकी रहेको र त्यो छिट्टै गर्ने उनको भनाइ छ ।

पहिलाको रुटभन्दा अहिलेको रुट ५ किलोमिटर छोटो हुने उनको भनाइ छ । त्यसैगरी प्रसारण लाइनको लागत रकमसमेत करिब १ अर्ब घट्ने देखिएको बताइएको छ । 'पहिलाको भन्दा अहिलेको रुटमा सामान

ढुवानीदेखि सबै कुरामा सहज हुने देखिएको छ, लागत रकमदेखि निर्माण दूरीसमेत कम हुने देखिएको छ, आत्रेयले नयाँ पत्रिकासँग भने ।

नेपाल चीन अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको नेपाल तर्फको सबस्टेसन नुवाकोटको त्रिशूलीमा बन्ने भएको छ । नुवाकोटको विदुर नगरपालिको वडा नम्बर ९ त्रिशूलीमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको आफ्नै जग्गामा सबस्टेसन बन्ने भएको हो । सबस्टेसन निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन, वातावरण अध्ययन, सबस्टेसन डिजाइन, सबस्टेसन रेखांकनलगायतको कार्य भइरहेको आत्रेयले बताए । चीनतर्फको भने सबस्टेसन निर्माण भइसकेको चिनियाँ पक्षले जानकारी दिएको बताइएको छ । रसुवागढी नाकाबाट ७९ किलोमिटर पर जिलाडमा सबस्टेसन बनिसकेको चिनियाँ पक्षले जानकारी दिएको आत्रेयले बताए ।

त्यसैगरी, चीनतर्फ निर्माण भइरहेको प्रसारण लाइनको अध्ययन अवलोकन गर्न समस्या भएको छ । कोरोनाको कारण देखाउँदै चीनले रसुवागढी नाकाबाट आवत-जावत बन्द गर्दा स्थलगत अवलोकनमा समस्या भएको हो । डेढ वर्षअघि देखि सबस्टेसन निर्माणका लागि चीनतर्फ भएका गतिविधिको अध्ययन अवलोकनसहितको बैठक गर्ने भने पनि हालसम्म हुन नसकेको आत्रेयले बताए ।

‘चिनियाँसँग मिटिङ बस्नुपर्नेछ, दुईटा मिटिङ बसिसकेको छ, तेस्रो मिटिङ चीनमा बस्नुपर्ने हो, तर नाका बन्द रहेकाले जान सकिरहेका छैनौं’, उनले भने । चीनमा सबस्टेसन बनिसक्यो भने पनि अवलोकन गर्न नपाइएको उनले बताए । यसका लागि मन्त्रीस्तरबाट सहजीकरण गरिदिनुपर्ने भए पनि हालसम्म हुन नसकेको उनले बताए ।

अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन निर्माण भएपछि नेपाल चीनबीच ३ हजार मेगावट विद्युत् आदान-प्रदान गर्न सकिने भएको छ । प्रसारण लाइनमा ५ हजार मेगावाट विद्युत् प्रवाह हुने आयोजनाले जनाएको छ ।

श्रोत : काठमाडौं, २०७८/४/२९

विद्युतीय सवारीको आयात दोब्बर

गत जेठ १५ मा प्रस्तुत बजेटबाट भन्सार महसुल हटाइएपछि धेरै संख्यामा विद्युतीय सवारीसाधन भित्रिएका हुन्

काठमाडौं — भन्सार महसुल घटेसँगै विद्युतीय सवारीसाधनको आयात बढेको छ । मूल्य घटेपछि यस्ता सवारीसाधनको माग पनि बढेको सवारी कम्पनीहरूले जनाएका छन् । तत्कालीन अर्थमन्त्री युवराज खतिवडाले गत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेटमार्फत ८० प्रतिशतसम्म भन्सार महसुल बढाएपछि सुरुका दुई चौमासिकमा विद्युतीय सवारीको आयात ठप्पजस्तै बनेको थियो ।

पहिला यस्ता सवारी आयातमा १० प्रतिशत मात्रै भन्सार महसुल लाग्थ्यो । बढाइएको उक्त भन्सार महसुल चालु वर्षको बजेटमार्फत हटाइएपछि मूल्य पनि घटेको नाडा अटोमोबाइल्स एसोसिएसन अफ नेपालका अध्यक्ष कृष्णप्रसाद दुलालले बताए । उनका अनुसार विद्युतीय सवारीको बजार बढ्दो छ । 'नेपालमा मात्र नभएर संसारभरि नै यसको खपत बढेको छ,' उनले भने, 'भन्सार छुट दिएर यसको खपत बढाउने लक्ष्य सरकारले लिएको छ ।' पूर्वाधार बनिसकेपछि यसको माग अझै बढी हुने उनको दाबी छ ।

भन्सार विभागको तथ्यांकअनुसार पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षमध्ये गत आवमा धेरै सवारी आयात भएको देखिन्छ । आव ०७५/७६ मा ९ करोड ५६ लाख ५७ हजार रुपैयाँ बराबरका २ सय ९४ थान विद्युतीय सवारीसाधन आयात भएको तथ्यांक छ । त्यस्तै, आव ०७६/७७ मा ३९ करोड ७६ लाख ६५ हजार रुपैयाँका ५ सय ७१ थान विद्युतीय सवारीसाधन भित्रिएका थिए । यो संख्या आव ०७७/७८ मा बढेर २ हजार २ सय १ पुगेको छ । जसको लागत ९५ करोड २७ लाख ७१ हजार रुपैयाँ बराबर छ । भन्सारबाट विद्युतीय बस, माइक्रोबस, ई-रिक्सा, मिनिबस, जिप, कार र भ्यान भित्रिएका छन् । यी विद्युतीय सवारीसाधन चीन, भारत र अमेरिकालगायत मुलुकबाट आयात हुने गरेको छ ।

'जति माग छ, त्यति अझै आउन सकेको छैन,' नाडा अध्यक्ष दुलालले भने, 'भारतबाट बढी आउने हो, त्यहाँ कोभिडले गर्दा उत्पादन कम भएको छ ।' अघिल्लो जेठ १५ मा प्रस्तुत बजेटमार्फत भन्सार महसुल बढाइएपछि एक वर्षसम्म एउटा पनि विद्युतीय सवारी आएका थिएनन् । तर गत जेठ १५ मा यसअघिका अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले प्रस्तुत बजेटमा उक्त महसुल र अन्तःशुल्क हटाउने घोषणा गरेपछि धेरै संख्यामा विद्युतीय गाडीहरू भित्रिएको दुलालको भनाइ छ । कर, भन्सार महसुल, छुटलगायत बजेट घोषणासँगै कार्यान्वयनमा आउने व्यवस्था छ । पहिला सार्वजनिक सवारीमा १ र निजीमा १० प्रतिशत

भन्सार लाग्ने गरेको थियो । भन्सार महसुल घटेर धमाधम गाडीहरू भित्रिए पनि उपभोक्ताले भने सोचेअनुरूप मूल्य नघटेको गुनासो गरेका छन् । बिक्रेताले राम्रो नाफा राखेर बिक्री गर्दा उपभोक्ता मारमा परेका हुन् ।

गत वर्ष भन्सार महसुल बढाइएपछि ५० देखि ५५ लाखमा बिक्री भइरहेका गाडीको मूल्य बढेर १ करोड २५ लाख रुपैयाँसम्म पुगेको थियो । तर गत जेठ १५ पछि कोरोना महामारी कायमै रहे पनि विद्युतीय सवारी साधनको आयात र किनमेल पनि बढेको हो । कोरोना महामारीमा धेरैलाई निजी सवारी लिनुपर्ने बाध्यता आइलाग्दा र खरिद गर्नेलाई बैंकले कर्जा उपलब्ध गराउँदा पनि माग बढेको हो । नाडा सचिव अनुपकुमार बराल विद्युतीय सवारीको आयात बढ्नु स्वागतयोग्य भएको बताउँछन् । 'यो सवारीमा उपभोक्ताप्रति विश्वास बढ्दै गएको छ,' उनले भने, 'यसरी आयात बढ्न थालेपछि पूर्वाधारमा पनि ध्यान दिन जरुरी छ ।'

आव ०७५/७६ मा विभागले २ करोड ४ लाख एक हजार रुपैयाँ राजश्व संकलन गरेको थियो । यो आँकडा पछिल्ला दुई आवमा क्रमशः ९ करोड ६५ लाख र ४१ करोड ५४ लाख ७२ हजार रुपैयाँ थियो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/२२

बाढी पहिरोले असर गरेपछि रोकिएको मादमे खोलाको काम भदौदेखि सुरु हुने

काठमाडौं । गत असार लाग्नासाथ आएको अविरल वर्षापछिको बाढीपहिरोले निर्माणाधीन पहुँचमार्ग बगाउँदा रोकिएको २४ मेगावाटको मादमे खोलाको काम सुरु हुने भएको छ । बाढीपहिरोले रोकिएको मादमे खोला जलविद्युत आयोजनाको काम सुरु हुन लागेको हो ।

कास्कीको मादी गाउँपालिकामा निर्माणाधीन रोकिएको आयोजनाको काम पुनःसुरु गर्न लागिएको मादमे खोला हाइड्रोपावर कम्पनीका कार्यकारी अध्यक्ष सुसान्त कर्मचार्यले बताईन । उनका अनुसार निर्माणाधीन ७ किलोमिटर लामो पहुँचमार्गको ७५ प्रतिशत भाग पुरेपछि निर्माणको काम बन्द गरिएको थियो ।

आगामी भदौदेखि पहुँचमार्ग पुनःनिर्माणको काम सुरु गरिनेछ । पहुँचमार्ग निर्माण पूरा भएपछि आवश्यक उपकरण आयोजनास्थलमा पुर्याएर सिभिल संरचनाको काम सुरु गरिनेछ ।

पहिरोले आयोजनाको विद्युत केवल, ४८ हजार ५ सय लिटर डिजेल, एक ड्रम ग्रेस ओइल, २ ड्रम हाइड्रो इलेक्ट्रिकल ओइल बाढीले बगाएको थियो । पहिरोले असर पुर्याउँदा १० करोड रुपैयाँ बढीको क्षति भएको कम्पनीले जनाएको छ ।

पहिरोले क्षति पुर्याउनु अघि आयोजनाको पहुँचमार्ग निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको थियो । साथै, कर्मचारी बस्ने क्वाटर रुम (साइट क्याम्प) बनाउने काम सकिएको छ ।

गत २०७७ असार ३ गते विद्युत विकास विभागबाट उत्पादन अनुमति लिई अघि बढेको आयोजनाको सिभिल संरचनाको काम भदौभित्र सुरु गरिनेछ । आयोजना सम्पन्न गर्न ४ अर्ब ४८ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । आयोजजामा एनएमबी बैंकको अगुवाईमा कर्मचारी सञ्चय कोष, एनआइसी एसिया र प्रभु बैंकले ७५ प्रतिशत अर्थात् ३ अर्ब ३२ करोड ५० लाख रुपैयाँ ऋण लगानी गरेका छन् ।

बाँकी २५ प्रतिशत स्वपुँजी लगानी रहेको छ । आयोजनाबाट २०८० भित्र विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने योजना रहेको पनि कर्मचार्यले बताइन् ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/२२

मायाखोलाको सुरुङ २ सातामा छेडिँदै, अक्सिजन अभावले हाइड्रोमेकानिकलको काम प्रभावित

काठमाडौं । संखुवासभामा निर्माणाधीन १४.९ मेगावाटको मायाखोला जलविद्युत आयोजनाको मुख्य सुरुङको निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ । आयोजनाको २२ सय मिटर लामो मुख्य सुरु पूरा हुन लागेको हो ।

आयोजनाको मुख्य सुरुङ छेडिन अब बढीमा २ साता लाग्ने आयोजनाका प्रमुख इन्जिनियर जितेन्द्र गुरुडले बताए । 'मुख्य सुरुङ बैशाखभित्रै खनेर सम्पन्न गर्ने लक्ष्य थियो,' उनले ऊर्जा खबरसँग भने, 'कोरोना महामारीको दोस्रो लहरमा ठूलो संख्यामा कामदार तथा कर्मचारी नै संक्रमित हुँदा काम प्रभावित भएकाले पूरा गर्न सकिएन । अब पूरा हुने चरणमा पुगेको छ ।'

उनले भदौ ३ गतेका लागि सुरुङ खनेर सम्पन्न गर्ने मिति तय भएको बताए । कोरोना महामारीको दोस्रो लहरमा आयोजनामा कार्यरत ४० जना कामदार तथा कर्मचारी संक्रमित भएका थिए ।

अहिले सबै संक्रमित संक्रमण मुक्त भई काममा फर्किसकेको पनि गुरुडले बताए । आयोजनाको ७० प्रतिशत बढी निर्माण पूरा भइसकेको छ । अहिले विद्युतगृह र सुरुङमा काम भइरहेको उनले जानकारी दिए । बाँध क्षेत्रको निर्माण अन्तिम चरणको काम मात्रै बाँकी छ ।

आयोजनासँग भएका अक्सिजन सिलिण्डर स्थानीय प्रशासनलाई बुझाएकाले हाइड्रोमेकानिकलतर्फको काम सुरु गर्न नपाएको उनले बताए । 'जिल्लामा कोरोनाका गम्भिर बिरामी बढेपछि हामीसँग भएका अक्सिजन सिलिण्डर स्थानीय प्रशासनलाई बुझाएका थियौं । अहिले हामीलाई नै चाहिएकाले मागिरहेका छौं । तर, फेरि कोरोनाका बिरामी बढ्न थालेकाले फिर्ता पाइहाल्ने अवस्था पनि छैन । यता हाम्रो काम प्रभावित भइरहेको छ' उनले भने ।

आयोजनाको निर्माण सम्पन्न गरेर गत असारदेखि नै विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने तालिका थियो । तर, कोरोना महामारीको असरका कारण निर्माणले गति लिन नसक्दा उत्पादन तालिका धकेलिएको छ ।

अब आयोजनाबाट आगामी पुसदेखि विद्युत उत्पादन सुरु हुने गुरुडले बताए । आयोजनाको विद्युत प्रवाह हुने २२० केभी कोसी कोरिडोर प्रसारण लाइन तयार भइनसकेकाले पनि आयोजनाको काममा हतार नगरेको उनले बताए ।

आयोजना सम्पन्न भई उत्पादन हुने विद्युत कोसी कोरिडोरको तुम्लिङटार-इनरुवा खण्डको बानेश्वर सबस्टेसनमा जोडिनेछ । आयोजनाको विद्युतगृहबाट सबस्टेसनसम्म आवश्यक ३ किलोमिटर प्रसारण लाइन आयोजनाको प्रवर्द्धक मायाखोला हाइड्रो पावर कम्पनीले नै निर्माण गरिरहेको छ ।

यो आयोजना सम्पन्न गर्न २ अर्ब ५० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । माया खोला 'सुपर सिक्स' अन्तर्गत प्रतिस्पर्धा गराएर निजी क्षेत्रलाई निर्माण गर्न दिइएको आयोजना हो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/४/२२

विद्युत उत्पादन आम्दानी खुम्चिँदा सिनर्जी पावरको नाफा घट्यो

काठमाडौं । सिनर्जी पावर डेभलपमेन्ट कम्पनीको गत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वित्तीय विवरण कमजोर देखिएको छ । कम्पनीको विद्युत बिक्रीबाट हुने आम्दानी घटेसँगै खुद नाफा पनि घटेको छ ।

कम्पनीले सार्वजनिक गरेको वित्तीय विवरण अनुसार गत आवमा ८ करोड २७ लाख ४९ हजार रुपैयाँ खुद नाफा कमाएको छ । यो अघिल्लो वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा २ करोड ६३ लाख ६९ हजार रुपैयाँ कम हो । कम्पनीले अघिल्लो वर्ष १० करोड ९० लाख ७८ हजार रुपैयाँ खुद नाफा कमाएको थियो ।

यस अवधिमा कम्पनीले दोलखामा सञ्चालित १० मेगावाटको सिप्रिड खोलाको विद्युत बिक्री गरी २० करोड १५ लाख ७५ हजार रुपैयाँ आम्दानी गरेको छ । अघिल्लो वर्ष यही समयअवधिमा २३ करोड ६२ लाख २९ हजार रुपैयाँ आम्दानी गरेको थियो । यस्तै, कम्पनीले अन्य स्रोतबाट १ लाख ४८ हजार रुपैयाँ आम्दानी गरेको छ ।

हिउँदयाममा खोलाको जलस्तरमा कमी आएको कारण विद्युत बिक्रीबाट हुने आम्दानी घटेको कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीका अनुसार नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट सुचिकृत दर (पोष्टेड रेट) को अवधि समाप्त भई पुरानै विद्युत बिक्री दर कायम भएकोले आम्दानीमा कमी आएको हो ।

यस्तै, कम्पनीले सोलुखुम्बु जिल्लामा निर्माण हुने २२ मेगावाटको होडगु खोलामा ४० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी गर्ने भएको छ । आयोजनाको प्राधिकरणसँग विद्युत खरिद सम्झौता सम्पन्न भई सानिमा बैंकको अगुवाईमा वित्तीय व्यवस्थापन सम्पन्न भएको छ ।

श्रोत : गोरखापत्र, २०७८/४/२२

पूर्वमन्त्रीहरुको एकै स्वर- तत्काल अगाडि बढाऔं बूढीगण्डकी आयोजना

काठमाडौं, साउन २२ गते । विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन(डिपिआर) तयार भएको आधारमा आयोजना शुरु भएको भए बूढीगण्डकी जलविद्युत् आयोजनाले यतिबेला बिजुली उत्पादन शुरु गर्ने बेला भयो ।

फ्रान्सेली कम्पनी ट्याक्टवेलले सन् २०१४ मा नै नेपाल सरकारलाई आयोजनाको डिपिआर बुझाएको हो । यस आधारमा हेर्दा झण्डै सात वर्ष भयो । कुल एक हजार २०० मेगावाट क्षमताको आयोजनाको निर्माण ढाँचामा सहमति जुट्न नसक्दा एकातिर परियोजना जस्ताको तस्तै रहेको छ भने अर्कोतर्फ मुलुकको ऊर्जा सुरक्षामा समेत कुनै योगदान पुग्न सकेको छैन । हिउँदको समयमा अधिकांश नदीमा जलसतह कम हुन जान्छ । देशभित्र निर्माण भएका एकाधबाहेक अधिक आयोजना नदी प्रवाहमा आधारित छन् । बढी बिजुली माग हुने साँझ बिहानको समयमा भारतबाट बिजुली आयात गर्नुपरेको छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले गत आवमा झण्डै रु २२ अर्ब बराबरको बिजुली आयात गरेको छ । मुलुकको ऊर्जा सुरक्षा र बढी माग हुने समयमा सञ्चालन गर्ने ध्येयका साथ निर्माण गर्ने भनिएको आयोजना अगाडि बढ्न नसकेकामा स्थानीयवासी पनि उत्तिकै आक्रोशित छन् । मुआब्जा वितरणमा पनि प्रभावकारी काम हुन सकेको छैन ।

कहिले स्वदेशी लगानी त कहिले विदेशी लगानीको 'म्युजिकल चेयर' मा आयोजना फसेको भन्दै सरोकारवालाले तत्काल निर्णय गर्न माग गरेको पनि लामै समय भयो । स्थानीयवासी आयोजना अगाडि बढाउन माग गर्दै प्रधानमन्त्री, मन्त्रीका कार्यक्षमा धाउन थालेको पनि धेरै भयो । सरकारले उपयुक्त निर्णय नगर्दा आयोजना जिम्मा लिएका कर्मचारी पनि अवकाश हुँदै गएका छन् । ऊर्जा, जलस्रोत मन्त्रालयका सहसचिव दिलीपकुमार सडौला केही दिन पहिले मात्रै अवकाश हुनुभयो । उहाँले सोही आयोजनाका लागि मन्त्रालयबाट समन्वय गर्दै आउनुभएको थियो ।

बूढीगण्डकी आयोजना सरोकार समिति, स्थानीय राजनीतिक तथा सम्बद्ध पक्षले आयोजनालाई गति दिन र मुआब्जाको विषय टुङ्गो लगाउन माग गरे पनि खासै प्रगति भएको छैन । पछिल्लो पटक पुनः यो विषयले प्राथमिकता पाएको छ । ऊर्जामन्त्री पम्फा भुसालले आयोजना प्रभावितदेखि पूर्वमन्त्रीहरूसँग लगातार जसो गरिरहनुभएको छलफलले एउटा निकास दिने विश्वास बढेर गएको छ । बिहीबार मन्त्रालयमा आयोजित पूर्वमन्त्रीहरूसँगको छलफलमा अब ढिलाइ गर्न नहुनेमा सबैको मतैक्य छ ।

पूर्व ऊर्जामन्त्री एवं नेपाली कांग्रेसका नेता डा. प्रकाशशरण महतले आयोजना आफैले बनाउनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र गरेरै भए पनि अब बूढीगण्डकी आयोजना निर्माणमा ढिलाइ गर्नुहुँदैन ।” विगतमा स्वदेशी लगानीमा नै निर्माण गर्ने विषयमा कार्ययोजनासमेत बनेको सन्दर्भ जोड्दै उहाँले आयोजनालाई तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउन वर्तमान सरकारले पहल थालिहाल्न सुझाव दिनुभयो ।

आयोजना प्रभावितलाई हालसम्म रु. ३७ अर्ब बराबरको मुआब्जा वितरण भइसकेको छ । धादिङको खहरे बजार र गोरखाको आरुघाट क्षेत्रको मुआब्जाका विषयमा कुरा मिल्न सकेको छैन । सरकारले तोकेको मुआब्जा रकम न्यून भएको भन्दै स्थानीयवासीले अस्वीकार गर्दै आएका छन् । त्यसका लागि राजनीतिक निर्णयको जरुरी देखिएको छ । आयोजनाका लागि भनेर भन्सार बिन्दुमा नै नेपाल आयल निगमले आयात गर्ने पेट्रोलियम पदार्थमा पूर्वाधार कर लगाइएको छ । त्यसबापत हालसम्म झण्डै रु. ५० अर्ब बराबरको जोहो भइसकेको छ । आयोजना कुन ढाँचामा अगाडि बढाउने भन्नेबारेमा मात्रै सरकारी निर्णयको आवश्यकता देखिएको छ । हालका प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले अघिल्लो कार्यकालमा रु एक खर्ब बराबरको ‘भायबिलिटी ग्याप फण्ड’ बनाएर आयोजना स्वदेशी लगानीमा नै निर्माण गर्न सकिने बताउनुभएको थियो ।

राष्ट्रिय योजना आयोगका तत्कालीन उपाध्यक्ष डा. स्वर्णिम वाग्ले संयोजकत्वको कार्यदलले दिएको प्रतिवेदनका आधारमा त्यस्तो प्रस्ताव अगाडि सारिएको थियो । नेकपा(एमाले)का अध्यक्ष केपी शर्मा ओली प्रधानमन्त्री हुनु भएपछि आयोजना एक चिनियाँ कम्पनीले पायो । सो कम्पनी हालसम्म करार गर्नका लागि सम्पर्कमा आएको छैन ।

पूर्वमन्त्री डा महतले आयोजना स्वदेशी लगानीमा नै निर्माण गर्ने गरी तयारी थाल्न ऊर्जामन्त्री भुसाललाई आग्रह गर्नुभएको छ । त्यसको पछाडि डा वाग्ले नेतृत्वले दिएको प्रतिवेदन पनि एउटा आधार हो भन्न सकिने देखिन्छ । पूर्वऊर्जामन्त्री राधा जवालीले पनि ‘रिरेगुलेटिङ इयाम’ बनाएर बूढीगण्डकी आयोजना अगाडि बढाउनुपर्ने बताउनुभयो । लामो समयसम्म पनि आयोजनाले गति लिन नसक्नु दुःखद् भएको भन्दै उहाँले पानीको सदुपयोग गर्ने विषयलाई ध्यानमा राखेर तत्काल काम शुरु गर्ने वातावरण बनाउन आग्रह गर्नुभयो ।

काठमाडौँ, नारायणगढ, पोखराजस्ता बढी बिजुली खपत हुने क्षेत्र नजिकै भएकाले पनि आयोजना आफैँमा महत्वपूर्ण छ । त्यसमाथि मुआब्जा वितरणको कामसमेत केही गति दिँदा पूरा हुने अवस्थामा आयोजना कार्यान्वयनका लागि सरकारले निर्णय गर्न ढिलाइ गर्न नहुने पूर्वमन्त्री जवालीको भनाइ छ । यसैगरी पूर्वमन्त्री वर्षमान पुनले ऊर्जा सुरक्षाका लागि जलाशयुक्त आयोजना नै यतिबेलाको प्रमुख आवश्यकता भएको बताउनुभयो । “नयाँ अवधारणाका साथ जलाशयुक्त आयोजनामा नै ध्यान दिनुपर्छ । त्यसका लागि बूढीगण्डकी पनि एउटा महत्वपूर्ण आयोजना हो । कसरी अगाडि बढाउने हो, बढाइहालौँ”, उहाँले भन्नुभयो । कुन आयोजनालाई प्राथमिकता दिने भन्ने विषयमा स्पष्ट निर्णय जरुरी रहेको भन्दै उहाँले एकीकृत बेसिन योजना बनाएर काम गर्नु आवश्यक रहेको

उल्लेख

गर्नुभयो ।

चर्चामा मात्रै सीमित गरेर आयोजना राखिएको र काम नभएको भन्दै गोरखाका सांसद हरिराज अधिकारीले केही दिन पहिले अर्थमन्त्री जनार्दन शर्मा र ऊर्जामन्त्री भुसालको ध्यानाकर्षण गराउनुभएको थियो । कांग्रेसका नेता चीनकाजी श्रेष्ठ, कमला पन्तलगायतले प्रधानमन्त्री देउवा र ऊर्जामन्त्री भुसाललाई सो आयोजना सञ्चालनका लागि आग्रह गर्नुभएको थियो ।

सबै तह र तप्काले सकारात्मक वातावरण बनाए पनि सरकारले स्पष्ट निर्णय गर्न नसक्दा परियोजना केवल चर्चामा मात्रै रहन पुगेको छ । ऊर्जामन्त्री भुसाललका अनुसार सबैको राय र सुझावका आधारमा सरकारले उपयुक्त निर्णय गर्छ । राष्ट्रिय गौरवको सूचीमा समावेश भए पनि प्रगति न्यून हुँदा त्यसको महत्व नै घटिरहेको छ ।

मन्त्री भुसालले स्थानीयवासीको माग सम्बोधन गरेर सरकारले आवश्यक निर्णय गर्ने यसअघि नै आफ्नो धारणा सार्वजनिक गरिसक्नुभएको छ । बिहीबारको छलफलमा पनि उहाँले चर्चामा मात्रै आयोजनालाई सीमित नराखी उपयुक्त निर्णय लिन आफू अग्रसर रहेको बताउनुभएको छ ।